

Друкований орган
Міністерства
оборони України

№ 7 (722)

17 - 21 лютого
2014 року

www.krila.com.ua

e-mail: krila_ukr@ukr.net

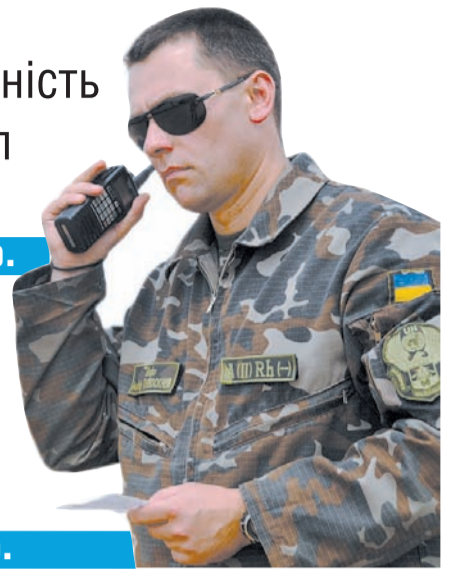
Підписний індекс –
22242

На варті неба України!

Міністр оборони про обороноздатність
України та розвиток Збройних Сил

2 стор.

Повітряні маневри
над Гі...

5 стор.

Кубок їде в Житомир

8-9 стор.

Глава держави здійснив кадрові зміни у керівництві Збройних Сил України

19 лютого Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Віктор Янукович своїм Указом № 85/2014 призначив адмірала Юрія Іл'їна на посаду начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України.

Іл'їн Юрій Іванович.

Народився 21 серпня 1962 року в місті Рогачев Гомельської області Білоруської РСР.

У 1979 році після закінчення Мінського Суворовського військового училища вступив до Одеського вищого артилерійського командного училища імені М.В. Фрунзе.

Після закінчення училища з 1983 по 1991 рік службу проходив в окремій бригаді морської піхоти Чорноморського флоту на посадах командира взводу та командира батареї. З 1991 по 1993 рік – офіцер управління Берегових військ Чорноморського флоту.

З 1993 року до 1998 року проходив службу в штабі Командування Військово-Морських Сил ЗС України.

З серпня 1998 року до грудня 2003 року командував 1-ю окремою бригадою морської піхоти Військово-Морських Сил ЗС України.

З грудня 2003 року по червень 2005 року обіймав посади заступника начальника та начальника управління оборонного планування штабу Командування Військово-Морських Сил ЗС України.

З червня 2005 по серпень 2008 року службу проходив військовим представником групи офіцерів в міжнародних штабах і місіях в Сполучених Штатах Америки.

З серпня 2008 року по липень 2012 року обіймав посади першого заступника начальника штабу та начальника штабу – першого заступника командувача Військово-Морських Сил ЗС України.

У 2010 році закінчив факультет

підготовки фахівців оперативно-стратегічного рівня Національного університету оборони України.

Указом Президента України № 456/2012 від 27 липня 2012 року віце-адмірала Іл'їна Юрія Івановича призначено на посаду командувача Військово-Морських Сил Збройних Сил України.

Указом Президента України № 85/2014 від 19 лютого 2014 року віце-адмірала Іл'їна Юрія Івановича призначено на посаду начальника Генерального штабу – Головнокомандувача ЗС України.

За сумлінну та бездоганну службу нагороджений багатьма медалями та відзнаками Міністерства оборони України.

24 серпня 2013 року присвоєно військове звання "адмірала". Одружений, має доньку.

Дорогі ветерани! Шановні захисники Вітчизни!

23 лютого військовослужбовці Збройних Сил України, а разом з ними весь український народ відзначають День захисника Вітчизни. У цей день ми вшануємо тих, хто присвятив своє життя служінню Вітчизні, захистив рідну землю у роки війни і нині продовжує стояти на варті суверенітету і незалежності України.

Поняття “захисник Вітчизни” у кожного асоціюється з найвищим проявом вірності, мужності, честі та обов’язку. Це той, хто завжди першим у скрутний час встане на оборону держави, уособлюючи в собі її надію і гордість.

Сьогодні, коли на вулицях українських міст летять кров, на захисників Вітчизни покладається велика відповідальність за збереження стабільності у державі. Багато хто з Вас на власні очі бачив, до яких наслідків привело громадянське протистояння у багатьох країнах світу, пропустив кризу свою душу біль людських втрат. Ці події не повинні набути ще більшого поширення в Україні!

Тому я пишаюся тим, що нещодавно Ви підтримали ініціативу Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України Віктора Федорівича Януковича щодо мирного врегулювання політичної кризи в країні. Ми повинні докласти всіх зусиль, щоб мир і спокій у країні були відновлені.

Щиро дякую військовослужбовцям, працівникам і ветеранам Збройних Сил України за сумлінне виконання своїх обов’язків, патріотизм і професіоналізм. Окрема подяка ветеранам військової служби, які власним прикладом надихають молодь на службу нашій державі.

Бажаю всім захисникам Вітчизни міцного здоров’я, добробуту і нових звершень у шляхетній справі служіння Україні!

Міністр оборони України Павло Лебедєв.

Товариші генерали, офіцери, сержанти, курсанти та солдати, працівники Збройних Сил України і ветерани військової служби!

23 лютого в Україні традиційно відзначається День захисника Вітчизни. Подвиги захисників Вітчизни – яскраве свідчення єдності багатьох поколінь нашого народу, який у різні часи чинив опір ворогам. Це свято – данина глибокої поваги всім, хто служив на благо Батьківщини, хто сьогодні стоїть на захисті незалежності та територіальної цілісності нашої держави чи тільки готується поповнити лави української армії.

Нинішні захисники Вітчизни є гідними нащадками старших поколінь, продовжують та примножують їх славні бойові традиції. Високий професіоналізм, самовідданість і наполегливість військовослужбовців Повітряних Сил Збройних Сил України є запорукою недоторканості повітряних рубежів незалежної України.

З нагоди свята щиро дякую всім військовослужбовцям та працівникам Повітряних Сил за вагомий внесок у зміцнення боеготовності нашого виду Збройних Сил України.

Висловлюю глибоку повагу та вдячність ветеранам Великої Вітчизняної війни і Збройних Сил за Вашу активну життєву позицію та участь у військово-патріотичному вихованні молоді.

Щиросердечно вітаю всіх Вас з Днем захисника Вітчизни та бажаю міцного здоров’я, родинного щастя, миру і добробуту, подальших успіхів на благо Українського народу.

З повагою

Командувач Повітряних Сил Збройних Сил України
генерал-полковник Юрій Байдак.

Міністр оборони про обороноздатність України та розвиток Збройних Сил

У 2013 році Міністерством оборони України було продовжено системну роботу щодо реформування і розвитку Збройних Сил України, реалізації прав військовослужбовців та посилення їх соціального захисту.

– Головні зусилля були спрямовані на виконання доручень Президента України, рішень Кабінету Міністрів та заходів Державної комплексної програми реформування і розвитку Збройних Сил України на період до 2017 року, – відзначив Павло Лебедєв.

В цілому, завдання, які було поставлено перед Збройними Силами України на 2013 рік, виконані, в межах виділених фінансових ресурсів.

– У 2013 році Міністерству оборони з Державного бюджету України виділено 15,3 мільярда гривень. Фінансовий ресурс використано повністю, – повідомив в. о. Міністра.

Павло Лебедєв поінформував, що 1,3 мільярда гривень витрачено на підготовку Збройних Сил України, 1,5 млрд грн на розвиток озброєння та військової техніки. Решту коштів – 12,5 млрд грн, витрачено на утримання Збройних Сил України.

– У 2013 році забезпечено ухвалення низки нормативно-правових актів, прийняття яких дало змогу унормувати механізм відчуження об’єктів нерухомого військового майна, розширити межі участі ЗС України в міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки, посилити соціальний захист військовослужбовців та членів їх сімей. Основні пріоритети – виконання завдання Президента України щодо завершення повного переходу до комплектування Збройних Сил України військовослужбовцями за контрактом, соціальний захист військовослужбовців, членів їх сімей та працівників Збройних Сил України, ремонт та модернізація озброєння та військової техніки, – повідомив виконуючий обов’язки Міністра оборони.

У минулому році оборонному відомству вдалося не допустити зниження рівня бойової готовності Збройних Сил, удосконалити систему управління, оптимізувати їх структуру та чисельність, а головне – зберегти кадровий потенціал. Так, до 1 липня 2014 року передбачено збільшення грошового утримання всіх категорій військовослужбовців у 2 рази, порівняно з початком 2012 року. Міністр нагадав, що виплати здійснюватимуться відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 161 від 13 березня 2013 року. В рамках реалізації цієї постанови вже відбулося три етапи підвищення: на 20 та на 40 відсотків – у 2013 році та на 60 відсотків – з 1 січня 2014 року.

Також Павло Лебедєв наголосив, що наприкінці минулого року вдалося зрушити з місця питання грошової компенсації за піднайом житла. Крім того, у 2013 році розпочато роботу щодо переобладнання казарм під житло для контрактників та молодих офіцерів. На сьогодні вже побудовано і введено в експлуатацію 10 об’єктів на 1500 ліжко-місць. Також ведуться роботи ще у 35 казармах на 4 тисячі ліжко-місць.

– Вперше у січні 2014 року виділено 120 млн грн, які буде спрямовано на виплату грошової компенсації окремим категоріям військовослужбовців за піднайом житла. Ці кошти плануються виплатити 12 тисячам сімей військовослужбовців, – повідомив виконуючий обов’язки Міністра оборони України.

Він відзначив, що загалом у 2013 році житлом було забезпечено 536 військовослужбовців та членів їх сімей, а у 2014 році планується виділити ще 1900 квартир. На це передбачено 526 млн грн. Основні зусилля будуть направлені на будівництво житла на землях оборони, за інвестиційні кошти на 27 земельних ділянках. Варто також зазначити, що у 2013 році викорено практику введення об’єктів в експлуатацію без забезпечення їх мережами.

Серед інших важливих пріоритетів на цей рік Павло Лебедєв наголосив на впровадженні нової системи підготовки ЗС України відповідно до сучасних військових стандартів та вжитті заходів, які унеможливають вчинення порушень та корупційних проявів у сфері управління Міністерства оборони України в подальшому.

– У 2013 році відбувалося також реформування системи військового медичного забезпечення, водночас вдалося максимально зберегти лікувальні установи Міноборони, поліпшити медичне забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей, ветеранів військової служби. Військовими лікувальними установами стаціонарно проліковано майже 160 тисяч осіб. Обслуговано близько 1,5 млн амбулаторних звернень. Значно більше надано медичної допомоги ветеранам військової служби.

– У санаторно-курортних закладах проліковано понад 18,5 тисяч військовослужбовців, ветеранів військової служби та членів їх сімей. Ця цифра становить 27 % від загальної кількості осіб, які пройшли лікування. Завданням на 2014 рік для військових лікувальних установ є збільшення частки пролікованих у військових санаторіях осіб з числа військовослужбовців та ветеранів до 50 %, – повідомив виконуючий обов’язки Міністра оборони.

Він відзначив, що в рамках 2014 року, який оголошений Президентом України Роком вшанування учасників бойових дій на території інших держав, робота щодо медичного обслуговування зазначених категорій громадян буде поліпшуватися.

Підготував Олександр Олехнович. “Крила України”.

НА КОНТРОЛІ МІНІСТРА ОБОРОНИ

Головний дестабілізатор – корупція

– Корупція сьогодні виступає головним дестабілізуючим чинником проведення реформ у Збройних Силах України. У 2013 році боротьбу з корупційними проявами було виведено на новий якісний рівень, – заявив в.о. Міністра оборони України Павло Лебедєв.

Минулого року впроваджено новий вид діяльності – попередній моніторинг ризикових операцій, який серед центральних органів виконавчої влади впроваджено лише Міністерством оборони України. Внутрішній аудит розповсюджено на усі сфери діяльності оборонного відомства. Особлива увага

приділяється зонам корупційних ризиків у таких сферах як відчуження і реалізація військового майна, орендні відносини, закупівля товарів та послуг, утилізація боеприпасів.

– За результатами цієї роботи у 2013 році не допущено втрат та збитків на суму 106 мільйонів гривень. Минулого року аудитам встановлено порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, на загальну суму 320,7 млн. грн., при цьому відшкодовано 58 млн. грн. За результатами контрольних заходів притягнуто до дисциплінарної відповідальності 770 осіб, до матеріальної – 813, з них звільнено 59 осіб, – наголосив, – відзначив посадовець.

Підготував Олександр Олехнович. “Крила України”.

БОЙОВА ПІДГОТОВКА

В Білій Церкві пройшов збір з планшетистами та радіотелеграфістами

На базі зенітно-ракетного полку, що у місті Біла Церква, протягом п’яти днів відповідно до плану бойової підготовки на 2014 навчальний рік тривав спеціальний збір з планшетистами та радіотелеграфістами.

Заняття проводились в спеціалізованих класах та на штатній техніці.

Як зазначив командир полку полковник Сергій Феценко, метою заходу було вивчення основних положень організації, несення бойового та навчально-бойового чергування з протиповітряної оборони.

Крім того, військовослужбовці-планшетисти вдосконалили рівень теоретичних знань та практичних навичок з прокладки трас проходження цілі. У свою чергу, радіотелеграфісти удосконалили професійні навички з прийому інформації про повітряного противника.

За підсумками проведених занять кожен військовослужбовець пройшов оцінювання.

Руслан Лінник.

ОГОЛОШЕННЯ Командування Повітряних Сил Збройних Сил України оголошує конкурс на заміщення вакантних посад державних службовців:

спеціаліста 1 категорії медичної служби за строковим трудовим договором на час відпустки по догляді за дитиною основного працівника;
спеціаліста 2 категорії відділу бухгалтерського обліку та звітності військової частини А0302.
Вимоги до кандидатів:

наявність громадянства України;
повна вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста;
стаж роботи за фахом на державній службі:
для спеціаліста 1 категорії – на посаді спеціаліста 2 категорії не менше 3 років, або в інших сферах управління не менше 5 років;
для спеціаліста 2 категорії – не менше 2 років або в інших сферах управління не менше 3 років.

Документи приймаються за адресою: 21007, м. Вінниця, вул. Червоноармійська, 105, військова частина А0287.

Довідки за телефоном: (0432)-596-910.

ших сферах управління не менше 3 років;
знання чинного законодавства з питань державної служби, основ державного управління та права, правил ділового етикету, правил та норм охорони праці та протипожежного захисту, порядку підготовки проектів нормативних документів, інструкції з діловодства;
володіння державною мовою, знання основних принципів роботи комп’ютера, відповідних програмних засобів та володіння ними у режимі користувача.

Державний музей авіації України – 6-й у світі!

Авторитетне видання CNN опублікувало добірку найкращих авіаційних музеїв світу. Державний музей авіації України теж потрапив до рейтингу і посів у ньому шосте місце з 14 позицій.

Десятка кращих музеїв авіації за версією CNN виглядає таким чином:

1. Смітсонівський музей авіації та космонавтики (Вашингтон).
2. Імперський військовий музей Duxford (Великобританія).
3. Національний музей ВПС США (авіабаза Райт-Паттерсон, Дейтон).
4. Авіаційний центр і Боїнг Тур (Вашингтон, США).
5. Французький музей повітря і космосу (Париж).
6. Державний музей авіації України (Київ).
7. Пімський музей повітря і космосу (Арізона, США).
8. Польський музей авіації (Краків).
9. Китайський музей авіації (Пекін).
10. Авіаційно-космічний музей (Оттава, Канада).

– Місце в рейтингу не передбачає грошову нагороду, але додає авторитету і значущості

на світовому рівні. У нас всі літальні апарати знаходяться в доброму стані, за ними постійно доглядають, – зазначив провідний науковий співробітник Державного музею авіації України Валерій Романенко.

Державний музей авіації – наймолодший і, в той же час, найбільший історико-технічний музей України. Він був створений у 2003 році, увінчавши своїм відкриттям 100-ліття світової авіації та 80-річчя авіації України. На території площею 20 гектарів зібрано близько 80 експонатів: гелікоптерів, ракетосців, винишувачів, навчально-тренувальних та пасажирських літаків. За кількістю дослідних і одиничних бортових музей є шостим у світі і другим за величиною колекції в пострадянських країнах – більше лише в російському Моніно. У Музеї можна побачити перший дослідний Іл-86, другий дослідний (перший серійний) Іл-18, перший серій-

ий Ту-104, передсерійний Ту-134, а також Ту-22М0 з дослідної серії та інші цікаві авіаційні зразки.

Примемним є і той факт, що у рейтингу “молодий” український музей стоїть поруч з французьким музеєм авіації та космонавтики – найстарішим авіаційним музеєм у світі, колекція якого містить близько 20 тисяч експонатів, у тому числі понад 180 літальних апаратів, що відображають повну історію авіації.

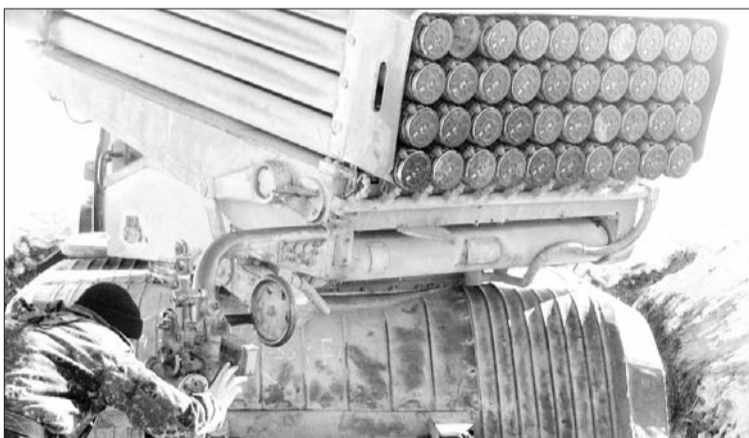
Беззаперечний же лідер рейтингу – заклад, який відвідують понад 6 мільйонів людей на рік – Смітсонівський музей авіації та космонавтики. Експонати для нього почали збирати ще в 19 столітті працівники Смітсонівського інституту. Тому не дивно, що в цьому музеї розташовується найбільша в світі колекція історичних літаків і космічних апаратів. А це близько 300 літальних апаратів і більш ніж 450 авіаційних дви-

гунів, причому багато з них стоять поруч з самим літаком для наочності картинки. Крім залізних творин авіатехніки, в музеї є бібліотека, яка налічує близько 20 тисяч томів літератури з авіації і космонавтики, фототека – близько 600 тисяч фотографій, майже 500 тисяч мікрофільмів та понад 300 км документальних кінострічок.

Владислав Дем'яненко.
“Крила України”.

На Рівненщині випробовують новітню систему наведення для артилерії

МОДЕРНІЗАЦІЯ

Військовослужбовці реактивного артилерійського дивізіону окремої механізованої бригади в умовах, наближених до бойових, протягом трьох тижнів випробовують два елементи електронної системи наведення розробки компанії “Україніан Дефенс Консалтінг”.

– Для Збройних Сил України зразка 2017 року ми розробили нові унікальні цифрові засоби наведення та управління вогнем артпідрозділів, що дозволяють підвищити ефективність та бойову міць наших артилеристів, – зазначив представник компанії, полковник запасу Петро Пятаков. – Як артилерист з багаторічним практичним досвідом, я можу з впевненістю сказати, що за такими системами, як оцифрування наведення, – майбутнє українського війська.

Приціл призначений для наведення бойової машини реактив-

ної артилерії БМ-21 у вертикальній площині та визначення поправки у напрямку на бійний нахил пакета направляючих бойової машини. А універсальний батарейний комп'ютер дозволяє визначити установки для стрільби з урахуванням поточних метеорологічних та балістичних умов стрільби. Якщо поєднати усі компоненти в мережу, то вітчизняні гармати отримають унікальну систему, в якій електронний обчислювальний прилад обробляє дані і одразу ж передає команди командирів гармати чи машини.

– За три тижні експлуатації пристрої успішно продемонстрували свою дієвість, – наголосив начальник відділу підготовки артилерійських підрозділів управління ракетних військ і артилерії оперативного командування “Північ” підполковник Артур Ніязов. – Завдяки батарейному комп'ютеру обчислення установок для стріль-

В рамках виконання залікових вогневих завдань із озброєння реактивних систем залпового вогню “Град” на Рівненському загальновійськовому полігоні оперативного командування “Північ” проводиться дослідна експлуатація електронного прицілу ЕГП-01БМ та універсального батарейного комп'ютера.

би здійснюється утричі швидше, мінімізовано вплив людського фактору на розрахунки, оперативно враховуються зміни метеорологічних та балістичних умов стрільби, а електронний приціл дозволяє вдвічі скоротити час на наведення установок у ціль. Підрозділ пришвидшив реакцію, а отже його ефективність зросла майже у два рази. Це, беззаперечно, перспективні технології для наших артилеристів.

До слова, випробування триватимуть протягом усього періоду виконання залікових вогневих завдань. Дослідники ставлять за мету перевірити дієздатність апаратури у найскладніших умовах, як-от екстремальні температури на полігоні, негода тощо, та виявити конструктивні недоліки приладу, щоби у подальшому усунути їх з урахуванням побажань артилеристів.

Олександр Гайн.

НОВИЙ ЕКСПОНАТ

Луганський авіатехнічний музей поповнився літаком – L-410

До Луганського авіатехнічного музею доставлено новий експонат – пасажирський літак L-410. Про це повідомляє Олексій Мостовий, директор ДП “Луганський авіаційний ремонтний завод” під патронатом якого знаходиться Луганський авіаційно-технічний музей.

Загалом у музеї зібрано понад 130 екземплярів авіаційної та іншої техніки з різних куточків країни. Вся техніка, що тут знаходиться, доставлена та відновлена зусиллями працівників заводу. Завдяки їм вдалося врятувати від утилізації унікальні одиничні екземпляри літальних апаратів і авіадвигунів, що залишилися в Україні.

Нині в музеї представлені різні типи авіаційної техніки й озброєння. З вертольотів – це Мі-6 і Мі-2, бойові Мі-24 і військово-транспортні Мі-8, палубні вертольоти Ка-25 і Ка-27. Крилата техніка презентується літаками Іл-12 та Ан-14 “Бджілка” з поршневиими двигунами, широким спектром бойових, навчально-бойових і транспортних машин, авіатехнікою Військово-Морського флоту й цивільної авіації колишнього СРСР. Є в музеї експонати, які брали участь у випробуваннях нових серій авіаційної техніки – це Іл-38, що зберіг заводське фарбування, і Т-10 – попередник Су-27.

Щорічно музей приймає велику кількість відвідувачів. Так, у 2013 році цей показник склав близько 20 тис. відвідувачів.

– Ми намагаємось впливати на духовний та культурний розвиток суспільства. Прагнемо прививати українській молоді інтерес до кращих технічних зразків провідних виробників, – зауважив О.Мостовий.

СПРАВИ МУЗЕЙНІ

Унікальний музей, присвячений високомобільним десантним військам, незабаром відкриється на території окремої аеромобільної бригади, де командиром полковник Михайло Забродський.

В Житомирі відкриють музей ВДВ

Основною метою створення музею є військово-патріотичне виховання особового складу частини та молоді, прагнення зберегти вагомий надбання попередніх поколінь, пам'ять про славі сторінки повітрянодесантних військ, зробити свій внесок у їх розвиток.

Центральне місце в експозиції займає діорама Дніпровської повітрянодесантної операції 1943 року. Крім того, відвідувачі матимуть змогу поглибити знання з історії війська, розвитку та участі повітрянодесантних військ у війнах та локальних конфлік-

тах. Частина експонатів присвячена життю та діяльності легендарного командувача повітрянодесантних військ СРСР генерала армії Василя Маргелова.

І хоча зроблено лише перші кроки у формуванні музею ВДВ, вже зараз його творці думають про подальше його розширення. Зокрема, у планах – започаткування експозиції, яка розповідатиме про історію, структуру, оснащення та сьогоденні підрозділів ВДВ іноземних країн.

Руслан Літний.
Фото автора.

ДО 25-І РІЧНИЦІ ВИВЕДЕННЯ РАДЯНСЬКИХ ВІЙСЬК З АФГАНІСТАНУ

Наш дарунок ювілею

Напередодні Дня виведення Радянських військ з Афганістану в нашому колективі пройшла презентація чергової книги про учасників бойових дій в Афганістані "Грачі" летят в Баграм". Виступаючи перед творчим колективом, Головний редактор Друкованого органу Міністерства оборони України "Крила України" Микола Поплавський нагадав деякі сторінки історії видання.

29 листопада 1999 року тижневик "Крила України" був зареєстрований як загальнодержавна газета ВПС України. З цього часу веде відлік своєї роботи наш творчий колектив. Вже з перших днів журналісти на сторінках видання не тільки розповідали про сьогодення військових авіаторів, а згодом – зенітників, воїнів радіотехнічних військ, а й писали про тих, хто воював на фронтах Великої Вітчизняної, виконував свій військовий обов'язок в го-рах Афганістану.

Поступово матеріали про учасників знакових подій військової

історії, особистостей, котрі зробили свій внесок у розвиток ЗС України, накопичувалися в редакції. Заслужений журналіст України, учасник бойових дій в Республіці Афганістан Анатолій Гончар був першим, хто запропонував видавати їх окремими книжками. І подав приклад. Так, у 2004 році як результат співпраці військових журналістів Віктора Гедзя та Анатолія Гончара напередодні дня виведення Радянських військ з Афганістану побачила світ "Книга пам'яті воїнів-авіаторів, загиблих у Афганістані". Книга була оцінена ветеранськи-

ми організаціями афганців. Її творці стали лауреатами конкурсу "Комрад. Аміго. Шураві!", який проводить Житомирська обласна спілка учасників бойових дій. Наше перше видання дало поштовх до створення нових книг-збірок статей, нарисів та оповідань "афганської" тематики.

Героями наступного видання редакційного колективу газети "Крила України", яке вийшло в світ у 2008 році, – "Нас винты поднимут над землей афганской" стали ветерани війни в Афганістані. Журналісти Олексій Тригуб, Віктор Гедз, Володимир Сизоненко розповіли про те, як виконували свій військовий обов'язок льотчики і піхотинці, водії і лікарі, сапери та розвідники. Також в книзі розміщені спогади про ті події безпосередніх учасників бойових дій Володимира Алексеева, Володимира Степаненка та Сергія Добровольського.

Творча робота журналістів газети була відзначена почесною грамотою Української спілки ветеранів Афганістану, а журналісти Віктор Гедз та Олексій Тригуб нагороджені медалями спілки.

Книга "Грачі" летят в Баграм" – результат роботи Володимира Алексеева, Олексія Тригуба та Віктора Гедзя з розробки цієї тематики протягом останніх кількох років. Вона розповідає не лише про бої, в яких брали участь "грачі" Су-25, "грифи" МіГ-23, "стрижі" Су-17, "бджілки" Мі-8, "крокодили" Мі-24 та "вагони" Мі-6, а й про інше, мирне життя воїнів обмеженого контингенту, з усіма його проблемами та радісними миттєвостями. Її герої – люди, наші співвітчизники, котрі пройшли кризу горнило Афганістану та не стали після цього менше цінувати життя. Величезну допомогу у створенні нарисів надали колишні "афганці" Віктор Андрієвсь-

кий, Сергій Кушнір, В'ячеслав Портенко, Ігор Неділько та багато інших. На жаль, колишній командант гарнізону Баграм Віктор Андрієвський не дожив до того дня, коли його спогади про будні виконання "інтернаціонального обов'язку" стали частиною окремої книги, проте ці живі розповіді, з гумором та суворою будністю, безперечно, допоможуть читачеві краще відчувати те, як жили радянські люди в Афганістані.

Серед присутніх на презентації був ветеран нашого видання заслужений журналіст України полковник запасу Анатолій Гончар. Він побажав колективу творчих здобутків і презентував свою країною, на сьогодні, книжку "В составе ограниченного контингента". Також Анатолій Григорович поділився своїми творчими планами.

Віктор Гедз. "Крила України".
Фото Юрія Ігната.

Через горнило вогняних років афганської війни

5 лютого 1989 року останні радянські підрозділи залишили Афганістан. Так закінчилася 10-річна війна, у якій Радянський Союз втратив понад 15 тисяч своїх громадян. І, зрозуміло, що День виведення військ з Афганістану – це, і свято афганців-ветеранів, і день пам'яті та скорботи про всіх загиблих воїнів-інтернаціоналістів. Події в Афганістані – це війна, про яку Радянська влада згадувала не охоче. Збройний конфлікт розпочався у грудні 1979 року нападом спецпідрозділів КДБ СРСР на президентський палац у Кабулі і вбивством президента країни Хафізулли Аміна.

Десять років кровопролиття забрали майже 1,5 млн жителів цієї центрально-азійської країни. Радянські ж втрати, за офіційними даними СРСР, становили майже 15 тисяч військовослужбовців. З кожним роком історія все далі відділяє нас від подій тих буремних днів. Але часу не під силу викреслити з нашої пам'яті героїчні подвиги, приклади мужності і вірності військовому обов'язку, які продемонстрували тисячі відданих синів і дочок України, долею одягнених у солдатські однострой.

У Вінниці напередодні відзначення 25-ї річницї з Дня виведення військ з Афганістану командував Повітряний Сил ЗС України генерал-полковник Юрій Байдак нагородив групу військовослужбовців та працівників ЗС України відомими відзнаками та заохоченнями від начальника Генерального штабу ЗС України. Так, почесними нагрудними знаками "Слава і честь" було нагороджено полковника Анатолія Половикова, "За заслуги перед Збройними Силами України" – працівників ЗС України Миколу Каськова та Володимира Тимошенка, "За досягнення у військовій службі" І ступеня – підполковника Олександра Іванова, "За самовіддану працю у Збройних Силах України" – працівника ЗС України Валентина Ткача.

15 лютого, поминаючи загиблих у моторошній десятирічній війні, під символічне звучання реквієму та поетичних рядків, керівники області та міста, представники Командування Повітряних Сил Збройних Сил України разом із командувачем виду, ветеранською громадськістю а також усі небайдужі до цієї події, вшанували хвилиною мовчання пам'ять про тих, хто пішов у небуття. Після цього присутні поклали квіти та вінки до пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам у Центральному парку культури та відпочинку.

У Львівському будинку офіцерів відкрилась виставка фотографій "Афганські дороги офіцера". В експозиції – світліни підпол-

ковника запасу Ігоря Бондаренка учасника тих подій. Мета виставки – показати громадськості реалії війни, нагадати про подвиг людей, які мужньо виконували бойові накази. На фотокадрах відображається просте і буденне армійське життя: умови служби, суворі краєвиди обабіч автодороги "Кабул-Хайратон", спілкування з місцевими жителями, зустрічі з державними та військовими керівниками, розбиті колони, прощання з загиблими товаришами, радісний момент відправки додому.

До слова, військовий інженер Ігор Бондаренко в Афганістані супроводжував автоколони з інженерним обладнанням. За час служби в цій неспокоїній країні відзняв понад 20 фотоплівок.

– Вже коли я прибув до Афганістану і відзняв чимало плівок, дізнався, що фотографувати тут заборонено, – згадує Ігор Бондаренко. – Тривалий час ці плівки були не проявлені і тільки цього року мені вдалося оцифрувати фотознімки.

В Одесі, у рамках святкування, відбувся фестиваль військово-патріотичної пісні: "Ветерани, молодь, майбутнє: XXI вік без війни", на який було запрошено ветеранів ЗС України – учасників бойових дій на території інших держав, матерів та вдів військовослужбовців, які загинули під час Афганської війни.

Свої музичні виступи показали понад тридцять професійних і аматорських музичних колективів Одещини.

Під час фестивалю програми запрошені глядачі з особливим теплом зустріли пісні "Мы уходим" та "Розмова з батьком" у виконанні курсантів 2-го курсу факультету високомобільних військ та розвідки Одеської військової академії Олексія Чущкіна і Богдана Пржегалінського.

Серед юних учасників фестивалю всім присутнім запам'ятався шестикласник із Овдіополя Артем Костенко, який подарував ве-

теранам-афганцям пісню "Пароль Афган".

У Житомирі "афганці", учасники бойових дій, керівництво міста та області, командування, офіцери управління 8-го АК урочистою ходою пройшли від майдану Соборного до пам'ятного знака "Братам, загиблим у Афгані", де відбувся мітинг.

У Новограді-Волинському на чолі колони учасників урочистої ходи, що відбулась центральною вулицею міста, пройшов голова комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки та оборони Володимир Литвин. Після цього учасники ходи поклали квіти до пам'ятника загиблим воїнам-афганцям.

Варто додати, що напередодні у військових частинах 8-го АК пройшли урочисті зібрання, під час яких учасники бойових дій в Афганістані отримали цінні подарунки від командира корпусу генерал-лейтенанта Петра Литвина. Завершилися урочистості Всеукраїнською громадською акцією "Запали свічку пам'яті" біля пам'ятників загиблим в Афганістані.

Вшанували воїнів-афганців і на Чернігівщині. У місцевому ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою відбувся вечір пам'яті "Відлуння Афганських гір", під час якого вихованці навчального закладу зустрілися з афганцями та матір'ю загиблого солдата Ларисою Кожар.

Про свою службу в Афганістані юнакам розповіли викладачі та вихователі ліцею. Серед гостей – полковник запасу Сергій Пашко, який виконав 277 бойових вильотів, брав участь у Хостській і Баманській операціях та прикривав виведення радянських військ з країни. За мужність і героїзм був двічі удостоєний високої бойової нагороди – ордена Червоної Зірки. Сотні разів підіймав свій літак у палаюче афганське небо і вихователь ліцею підполковник запасу Андрій Клігін, за що також був нагороджений орденом Червоної Зірки. Згодом усі присутні переглянули короткометражний фільм про афганську війну, а хлопці-ліцеїсти виконали солдатські пісні тих часів.

На Прикарпатті також вшанували загиблих українців у Афганістані. Варто зазначити, що з Івано-Франківської області у цій неоголошеній війні брало участь понад 3,5 тисяч чоловік, з них загинуло – 84 та один зник безвісти.

В районному центрі, селищі Богодчани, відбулося відкриття пам'ятника загиблим на Афганській землі та померлим на батьківщині від фізичних та душевних ран. Вшанувати пам'ять загиблих приїхали й гости з інших областей України – колишній ко-

мандр розвідувальної роти майор Іван Лутик з Чернівців та Іван Тижук – голова Рівненської районної організації ветеранів Афганістану.

– Про відкриття пам'ятника у вашою селищі я довідався за декілька днів до цього, – каже Іван Тижук. – І, не вагаючись, вирішив їхати на Івано-Франківщину, адже воював в Афганістані в окремому загоні з polegлим Богданом Яцьківим. Я вдячний усім вам за те, що не забуваєте про подвиг воїнів-афганців та увіковічуєте пам'ять про них. Ви зробили велику справу, звівши цей пам'ятник.

Після урочистих заходів поіменно згадали богородчанців – загиблих на Афганській землі та тих, хто з часу тієї жорстокої війни передчасно пішли з життя. Після хвилини мовчання відбулася концертна програма за участі учасників бойових дій, ветеранів Збройних Сил, дипломатів міжнародних конкурсів афганської пісні.

Варто додати, що через горнило радянсько-афганської війни пройшло понад 160 тисяч українців. Не повернулися до дому живими 2378 чоловік, з них – 60 вважаються зниклими безвісти або тими, що потрапили в полон. Поранення отримали більше 8 тисяч українців, 4687 повернулися додому інвалідами. За роки війни в Афганістані 11 українців були удостоєні звання Героя Радянського Союзу.

У цей пам'ятний день ми схиляємо голови перед тими, хто віддав своє життя, захищаючи народи інших держав в ім'я миру на планеті, та дякуємо усім тим, хто на своїх плечах виніс тягар страшної афганської війни та інших збройних конфліктів – за мужність та героїзм, за самовіддану працю та військово-патріотичне виховання нинішнього покоління захисників Вітчизни.

“Крилаті піхотинці” у складі відділення аеромобільно-десантної роти, під керівництвом командира батальйону підполковника Тараса Сенюка, проводили бойові стрільби зі стрілецької зброї та із озброєння броньованих машин. Для даної категорії військовослужбовців це був завершальний, підсумковий етап бойового злагодження відділень. Та перед цим десантники відпрацювали ряд інших навчально-бойових завдань.

...Після отримання наказу бійці з базового табору висувались в район вогневої засади для знищення колони умовного противника та потрапляють на замі-

новану ділянку місцевості. Здійснюється саперно-інженерна розвідка, обхід території.

Згодом відпрацьовують антизасадні дії проти вогневої засідки умовного противника, під час чого було знищено ворога, очищено завали на маршруті висунання. В подальшому на зараженій місцевості особовий склад відділень відпрацював нормативи індивідуального захисту та колективного в БТР-80.

Прибувши в район вогневої засади, особовий склад отримав бойові набої, висунувся на рубіж, де пройшов етап бойових стрільб у складі відділень з реальною мішеневою обстановкою.

По завершенні десантники вирушили в район відновлення боєздатності.

– Особовий склад аеромобільно-десантних відділень із завданням впорався, продемонструвавши високий польовий вишкіл, вмілі управлінські якості молодших командирів під час виконання завдань. Все це в подальшому дозволить якісно та професійно проводити злагодження аеромобільно-десантних взводів у загальній системі підготовки батальйонно-тактичної групи, – наголосив командир 95-ї окремої аеромобільної бригади полковник Михайло Забродський.

РОБОТА ДЛЯ СПРАВЖНИХ ЧОЛОВІКІВ

За ВДВ! Польовий вишкіл

...Умовний противник на автомобілях з крупнокаліберними кулеметами намагається прорватися з району блокування. Саме за такою легендою на базі 240-го Центру підготовки підрозділів 8-го армійського корпусу, де тривав плановий польовий вихід батальйонно-тактичної групи 95-ї окремої аеромобільної бригади, перевірялася злагодженість аеромобільно-десантних відділень.

В той час з іншою категорією особового складу аеромобільно-десантного батальйону, артилерійського, розвідувального та інженерно-саперного підрозділів проводилися заняття з вогневої та тактичної підготовки.

Вдень і вночі, на навчальних

місцях Центру, військовослужбовці виконували вправи навчальних стрільб зі стрілецької зброї різними способами та з різних положень. Екіпажі тренувалися у веденні стрільб з озброєння БТР-80.

Руслан Літник. Фото автора.

Миротворча місія серед вулканів

Зона відповідальності українського контингенту – провінція Північне Ківу – багата на вулкани, найбільший серед яких – Ньірагонго розташований за майже 20 км від базового табору. Останнє виверження цього вулкана відбулось у 2002 році. Проте і досі сліди засохлої лави, що текла джунглями і частково містом, добре видно з повітря. Сьогодні, як зазначають спеціалісти, сейсмологічна активність у цьому регіоні відносно стабільна, проте потребує постійного моніторингу. Саме тому для персоналу та представників Місії ООН раз на півроку представниками Головної сейсмологічної лабораторії міста

Гоми проводяться подібні конференції.

Цього разу фахівці розповіли про стан земної кори у регіоні, тектонічні процеси, контроль за викидом пилу і газів із діючого вулкана Ньірагонго та їх вплив на навколишнє середовище.

– Подібні зустрічі для нас дуже важливі, адже Ньірагонго знаходиться недалеко від вертолітного майданчика. Тож про будь-які коливання чи газові викиди потрібно знати заздалегідь, – розповідає інженер метеорологічної служби загону капітан Ярослав Лебзяк. – Ми щоденно спілкуємось з метеослужбою аеродрому Гома, яка, в свою чергу, отримує інформацію з

ДР КОНГО

Група офіцерів 18-го окремого вертолітного загону, що виконує завдання Місії ООН зі стабілізації у ДР Конго взяла участь у роботі багатонаціональної сейсмологічної конференції, яка проводилась у штабі Місії у місті Гома.

лабораторії. За період нашої ротачії вулкани поводити себе спокійно, тож принципово на безпеку польотів не впливали. У той же час, виконання самих польотів у ДРК – гірський місцевості, ускладнюється розрідженим повітрям, вулканічним пилом, який впливає на роботу двигуна та висхідні і низхідні потоки повітря, які можуть зумовлювати бовтанку вертольота.

По завершенню конференції учасники обмінялись контактами для постійного спілкування та спільного спостереження будь-яких проявів вулканічної активності у регіоні.

Анатолій Стельмах.

Заклучний етап сержантського становлення

ДЕК

У Військовому коледжі сержантського складу Харківського університету Повітряних Сил триває робота державної екзаменаційної комісії з оцінювання курсантів III-го курсу. Групу екзаменаторів очолив начальник відділу експлуатації авіаційного озброєння управління головного інженера авіації Командування Повітряних Сил полковник Віктор Делечук.

– 44 випускники, серед яких 4 дівчини, вийшли на фінішну пряму 2,5-річного навчання. Незабаром дипломовані сержанти поповнять лави фахівців інженерного профілю в авіаційних частинах Збройних Сил. Досвід, набутий в коледжі, дозволить їм обіймати командирські посади, що дорівнюють посаді головного старшини батальйону, – розповів начальник коледжу полковник Костянтин Сюлев.

Робота ДЕК розпочалася з організаційного засідання. На даний час курсантів-випускників вже оцінено з фізичної підготовки. Попереду – оцінювання з комплексного державного іспиту.

– Усі третьокурсники успішно виконали вправи на стадіоні. При цьому 23 курсанти отримали оцінки “відмінно” та “добре”. Найкращим спортсменом в однострої можна назвати кандидата на отримання диплома з відзнакою старшого солдата Володимира Антіпіна, – зазначив голова ДЕК полковник Віктор Делечук.

Випуск професійних сержантів у Військовому коледжі сержантського складу Харківського університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба заплановано на 28 лютого.

Олег Пляксієв. м.Харків.

НАШІ В ЛІБЕРІЇ

Повітряні маневри над Гі...

Українські вертолітники національного контингенту Місії ООН у Лібєрії продовжують вдосконалювати свої бойові навички для належного виконання завдань у цій країні. Інакше й бути не може, адже на Африканському континенті не рідко спалахують конфлікти – починаючи від невеличких міжусобиць в стихійних зонах і закінчуючи перестрілками екстремістів.

Одне із планових тренувань відбулось над ліберійською річкою Гі, що за 200 км від базового табору 56-го овз. Екіпаж вертольота Мі-8 зі складу українського національного контингенту відпрацював елементи атаки наземних цілей супротивника у взаємодії з групою бойового управління.

– За легендою навчання, український вертоліт повинен був вразити наземні споруди на березі річки, які захопили бандформування, – повідомив начальник командного пункту 56-го окремого вертолітного загону полков-

ник Георгій Вакуліч. – Екіпаж повітряного судна діяв згідно з командами авіанавідників – офіцерів групи бойового управління, що знаходились неподалік ймовірних цілей.

Як повідомив полковник Вакуліч, екіпаж вертольота зробив 18 навчальних вильотів з прихованим підльотом до цілі та маневреним відходом після завершення бойового завдання. За його словами, особовий склад, який брав участь у тренуваннях, завдання виконав на “відмінно”.

Віктор Ануфрієв. Фото автора.

НОВИНИ З ВВНЗ

Краще один раз побачити

Наприкінці минулого тижня у Харківському університеті Повітряних Сил ім. І. Кожедуба відбулось чергове знайомство майбутніх абітурієнтів із військовим навчальним закладом. Відвідавши ХУПС у День відкритих дверей, молодь мала можливість на власні очі побачити, у яких умовах навчаються та живуть курсанти, та отримати значне підґрунтя для свідомого вибору майбутньої професії.

Так, виконуючий обов'язки начальника університету генерал-майор Андрій Алімпієв розповів школярам про історію та сьогодення навчального закладу, правила прийому до університету. Агітаційні матеріали факультетів університету, пізнавальний інформаційний фільм, відвідання навчальних аудиторій, навчально-тренувального комплексу та казарменних приміщень сприяли го-стям заходу отримати реальну інформацію про вищий навчальний заклад.

Особливу зацікавленість у майбутніх абітурієнтів викликало відвідування барокамери та ознайомлення з авіаційним тренажером вертольота Mi-8МТВ та компле-

ксним тренажером пілота-літака Л-39.

На День відкритих дверей до університету також завітали ліцеїсти Харківської спеціалізованої школи-інтернату III ступеня "Юнкерське училище" Харків-

ської обласної ради, солдати строкової служби та військовослужбовці військової служби за контрактом зенітно-ракетного полку та радіотехнічної бригади, що дислокуються у місті Харкові. Деякі з них вже виявили бажання здобути вищу освіту в ХУПСі ім.І.Кожедуба.

**Іван Кравченко,
м.Харків.
Фото Андрія Пільщикова.**

"... Військову службу для себе, як і кохання, я обрав раз і назавжди..."

ЗАХИСНИК ВІТЧИЗНИ

Кожен з нас обирає свою мрію та життєві уподобання за велінням та покликом серця. Це аксіома. І шлях до свого Олімпу теж для кожного з нас свій, особистий. Хтось шукає його роками, а для когось він визначений вже на генному рівні. Як би то не було, але саме вибір професії формує в особистості її цілісний характер, громадянську свідомість та максимальну віддачу тій справі, якій присвятив своє життя. У вірності цього твердження я ще раз особисто переконався, спілкуючись з людиною не просто відданюю військовій професії, а сповненою силою та духом справжнього натхнення і гордості за свій вибір.

З командиром взводу забезпечення Полтавської авіаційної комендатури старшим лейтенантом Олексієм Тараном напрочуд легко спілкуватись. Комунікабельний, але трохи сором'язливий. Веселу вдачу поєднує з поміркованістю. А широту поглядів на життя – з філософським ставленням до усіх проблем непростого військового буття. Тому що в основі усього цього – свідомий вибір, зроблений ним у далекому 1998 році, коли розпочався його нелегкий, але осяяний мрією шлях. Шлях до офіцерських зірок.

"– Народився і виріс я у місті Карлівка, що на Полтавщині, – розпочав свою розмову Олексій Таран. – Мама і тато – пенсіонери, у минулому працівники галузі цивільного зв'язку, та старші брат і сестра змалку стали для мене тим оточенням, де формувалось моє сприйняття світу, де домінують мир, гармонія та самодостатність, повага до людської гідності та сумлінної праці, де були неприйнятними заздрість, байдужість та неробство. І хоча наше містечко знаходилось далеко від виру соціально-економічних подій та потрясінь, мене завжди приваблювала динаміка оточуючого мене світу, і я підсвідомо ще у школі вирішив для себе, що спокійне життя – не для мене. Після закінчення середньої школи у 1997 році в очікуванні призову на строкову військову службу я закінчив курси водіїв при ДТСААФ, щоб мати одну з найпрестижніших на той час військових спеціальностей. Свій перший армійський крок я зробив у червні 1998 року, коли після призову потрапив у Гайсинський навчальний центр підготовки молодших авіаційних спеціалістів. І саме тут зміцнилося і набуло остаточних обрисів моє бажання назавжди пов'язати свою долю з військовою службою. Так, було важко. Дисципліна, вимогливість коман-

дирів, обмеженість особистого часу не у кожного виключить захоплення та розуміння того, що армія – це школа життя. Але для мене це було саме тим, в чому я побачив можливість перевірити себе як особистості, як людини, як свідомого громадянина своєї країни. Атмосфера взаємовиручки, колективізму та відповідальності, яка була притаманна нашому підрозділу, органічно доповнювалась батьківською турботою про нас наших командирів. Вони були для нас справжнім прикладом для наслідування. Тому говорити про відхилення від статутних норм на кшталт відвідини та правопорушень було просто безглуздо. І якщо так склалось у моєму житті, що мені і в подальшому завжди таланило з хорошими командирами та наставниками, товаришами по службі. Може тому, що кожного з них я сприймав через свої життєві принципи, а може тому, що саме військова служба відкриває у людей ті позитивні якості та здібності, завдяки яким приходять досвід та високий професіоналізм. Тому сьогодні я з великою вдячністю згадую усіх тих, кому зобов'язаний своїми здобутками, зокрема полковника Олександра Коваленка, підполковника Володимира Онофрієнка, старшого прапорщика Валерія Мороза та багатьох-багатьох інших моїх наставників з усіх куточків України, де я проходив навчання та професійне становлення.

Далі моя служба продовжилась у Харківському університеті Повітряних Сил Збройних Сил України, де я протягом року проходив службу на посадах стрільця роти охорони та водія автомобільного взводу. А у вересні 1999-го я став військовослужбовцем контрактної служби, набуваючи фаховий досвід на посадах командира відділення господарчого взводу та заступника командира взводу. Чому про це згадую так

попередньо, тому що хочу зробити наголос на те, що бажання кар'єрного та професійного зростання за цей час у мене лише зміцніло, і у грудні 2001 року я став курсантом Васильківського військового коледжу ВПС, а через три роки вступив до Харківського університету Повітряних Сил, який закінчив у 2007 році. Сказати, що і на цьому етапі було важко чи легко, було б неправильно. Труднощі відходили на другий план перед моєю спрагою до знань та бажанням якнайповніше розкрити свої здібності та можливості на тернистому шляху пізнання того, що ми зазвичай дарма називаємо буденністю. Адже кожен крок уперед – це не просто досягнення, це перемога над собою, над обставинами, над сірістю та переростаннями справжніх почуттів у звичку. Тому ставши лейтенантом я з піднесенням сприйняв розподіл до Уманської зенітно-ракетної бригади, де проходив службу на посаді начальника обслуги бойового управління до серпня 2011 року. До речі, хочу відзначити показовість і символічність того факту, що у свій час у цій місцевості, але, правда, у іншій військовій частині, проходив військову строкову службу мій батько Володимир Захарович. І, мабуть, сама доля розпорядилась так, що я через десятки років повернувся у цей мальовничий край. Збагатитись життєвим досвідом, зрости професійно та і самому, у

свою чергу, збагатити Уманщину полтавським колоритом та доброзичливістю. Адже у 2010 році я одружився на чудовій дівчині Людмилі, яка стала не просто берегинею нашого сімейного щастя, а й справжнім другом, порадиником, часткою мене самого. Вона, маючи престижну роботу в Полтаві, непогані перспективи та звичайні жіночі вади та бажання, не злякалась стати дружиною військового і розділити непросту долю. Не злякалась побутової нестабільності, безробіття, інших негараздів. Тому що, як і я, живе надією і вірою у кращі часи, у нашу спільну мету, яку з травня 2013 року зігріває теплом посмішок наше маленьке сонечко – донечка Анютка. І хоча мені так знайомий легкий сум в очах дружини через те, що через специфіку служби не завжди можу приділити сім'ї уваги більше, ніж вона на те заслуговує, тим не менше, це нас ще більше об'єднує і робить ще більш потрібними один одному. Хоча я іноді і жартую, мовляв, хоча обожнюю я в однаковій мірі і службу, і сім'ю, але ревнувати до дружини мене має підстави саме служба, адже я їй перший освідчився у кохання.

Мою професію Людмила сприймає і як свою, тому готова до будь-яких подальших випробувань. Навіть сьогодні, коли у серпні 2011 року я був призначений у 215-ту авіаційну комендатуру, якою командує полковник Віктор Дейнега, тобто на нашу рідну Полтавщину, ми готові до подальшого кар'єрного зростання незалежно від його географічної складової. А доти – нові завдання, нові обрії, нові враження. Життя кожен день відкривається з новою сторінкою, яку дуже хочеться не просто прочитати, а увібрати у свій особистий досвід, щоб передати його новим поколінням. Ось чому з огляду на це я і вважаю, що життя для мене вдалося...

А на завершення спілкування як додатковий штрих до портрета Олексія Тарана – наше міцне рукоштовнання, взаємні побажання успіхів і незабутні слова заступника командира авіаційної комендатури з виховної роботи майора Олександра Зеленського: "...Справжній офіцер. Справжня людина..."

**Володимир Лазарєв,
м.Полтава.
Фото автора.**

Четвертий у поколінні військових

З першого погляду, дивлячись на військового журналіста підполковника Олексія Тригуба, й не скажеш, що він – четвертий у поколінні військової родини. Проте наш Олексій такий. Та зовнішність часто оманлива. І відносно Олексія Тригуба теж. Ще зовсім не так давно він на всі сто відповідав звичному образу військового: підтягнутий, “ладно скросний”. Він і сьогодні на “відмінно” виконує вправу з вогневої підготовки та може вразити знанням статуту. Та “наслідки виховання” і особливості професії військового журналіста наклали свій відбиток. Глибока ерудиція не тільки у військовій сфері, а ґрунтовні знання з широкого кола питань, навіть й приблизно не пов’язаних з військом. Присмна, образна мова. Іноді й не віриться, що саме так можуть так виглядати офіцери зі столітнім корінням військової служби. виявляється, можуть. Адже людину визначає далеко не вигляд, а її внутрішній світ.

ВІЙСЬКОВА ДИНАСТІЯ

Принаймні, відома нині історія сім’ї Дорофєєвих (дівоче прізвище матері) стверджує, що прадід Олексія, прапорщик Гнат Васильович Дорофєєв, був учасником російсько-японської війни (1904-1905 років). Після неї, на відміну від багатьох офіцерів, продовжив службу. Чи не з перших днів брав участь і в І-й світовій війні. У 1916 році загинув під Білостоком. Воював, як і належало. В ті часи не було “нагород до дат”, і кожна медаль, а тим більше – орден – свідчення конкретних заслуг кавалера. На єдиному фото бравого прапорщика, що збереглося до наших днів, на мундирі можна розгледіти не одну нагороду.

Револуція та громадянська війна пройшла без участі офіцерів – прямих потомків підполковника Олексія Тригуба, адже дід, Леонід Гнатович Дорофєєв, народився лише у 1914 році. Проте була радянсько-фінська, де молодий командир-артилерист отримав бойове хрещення. Згодом – Велика Вітчизняна. Почав він її комбатом, а завершив начальником штабу полку. За прикладом батька, після війни в запас не звільнився. Підполковник Леонід Гнатович Дорофєєв пішов у відставку в кінці 50-х, маючи за плечима 25 календарних років служби, а на парадному кітелі – ордени Бойового Червоного Прапора, Вітчизняної війни 1-го та 2-го ступенів, Червоної Зірки, медалі “За відвагу”, “За бойові заслуги” та багато інших.

Сім’я, як і всі сім’ї радянських офіцерів, часто мінняла гарнізони. Одне містечко, друге, третє. Кожен раз – нове оточення, нові знайомства. І нічого дивного немає в тому, що в одному з гарнізонів дочка Ліка, як її називають в сім’ї і сьогодні, на той час вже вчителька іноземної мови, зустріла свого судженого, теж офіцера. І стала вона дружиною військового, що на ті часи означало майже призов на військову службу, тільки в ролі дружини військовослужбовця, без військового звання та посадового окладу: глухі гарнізони, де солдатів зустрічаєш частіше, ніж цивільних, раптово переїзди з одного місця до іншого і постійно напісвідоме очікування посильного з коротким повідомленням “Тривога”. Тендітна Ліка про все це знала і свідомо зробила свій вибір. І жодного разу не жалкувала про це. Ні тоді, коли поспіхом переїздила за чоловіком до Чехословаччини і не встигла отримати документ про набуття фаху військового перекладача та звання офіцера запасу, ні тоді, коли посередині навчального року кидала одну школу й працювала в іншій, за сотні кілометрів, ні тоді, коли в одному з гарнізонів освоювала “суміжний” фах бібліотекаря, ні тоді... Ніколи.

На педагогічній ниві Лідія Леонідівна працювала майже півстоліття. Отримала заслужене визнання у колег та шану від учнів. І сьогодні вони щиро вітають свою вчительку з святами, при необхідності звертаються за порадою. Така вона, її вже вчительська доля, яка сьогодні нічим не вирізняється з-поміж доль тисяч ветеранів-вчителів...

Та життєвий шлях Ліки відмірений не тільки кількістю класів та датами випусків. На відміну від інших сивочолих вчителів, до кінця пройшла вона шляхом дружини військово-службовця. Її обранець, молодий статний військовий Анатолій Тригуб був політпрацівником. Коли молодята побралися та почали жити разом, на перший погляд зовні у розміреному житті офіцера та вчительки не змінилося майже нічого. Один гарнізон міняв інший. Та помінялося життя цих закоханих людей. Вони стали сім’єю.

А життя торувало свою широку дорогу, незважаючи на мільйони людських доль. Хоча у газетах афішували миролюбну політику Радянського Союзу, була у Анатолія Тригуба своя війна. Нею стала операція “Дунай” з відновлення радянського ладу у Чехословаччині

в 1968 році. Операція завершилася, його підрозділ повернувся на Батьківщину, а радянські гарнізони залишилися по усій країні.

Ховаючись від куль снайперів, хіба тоді думав старший лейтенант Анатолій Тригуб, що згодом він ще повернеться в цю країну і проживе там не один рік. У Закарпатті в середині 70-х “знайшовся” у військовій сім’ї синочок Олексій. А згодом майор Анатолій Тригуб став начальником гарнізонного будинку офіцерів одного з радянських гарнізонів в Чехословаччині. І сьогодні в сімейному альбомі – численні фото маленького Олексія Тригуба поруч з солдатами, офіцерами, відомими співаками й артистами, котрі приїздили з концертами в гарнізон.

Було ще кілька містечок на Україні та за її межами, аж поки майору Анатолію Тригубу не визначили місцем служби Бердичів.

Для пересічного громадянина це містечко, перш за все, – визначний центр єврейської громади не лише України, а й усього світу. Для людини військової, особливо в другій половині ХХ століття, Бердичів був величезним гарнізоном. Танкісти, мотористри, артилеристи, вертолїтники, ракетники... Хто тільки не служив у цьому гарнізоні. Військових разом із сім’ями тут було чи не більше, ніж місцевих жителів. Тож і не дивно, що Олексій, хоча рідні й не наполягали на продовженні військової династії, після закінчення школи вибрав шлях до військового навчального закладу. Першою спробою стати військовим був вступ до Казанського суворовського училища. Та, як не раз буває в житті, перший млинець випікся грудкою. Мало того, що навчатися довелося вже в іншій державі (вступав до “кадетки” Олексій в 1991 році), так вже в перші дні навчання – хвороба, госпіталь, кілька місяців лікування і повернення додому, в 9-й клас рідної школи. Мрії кінець? Зовсім ні. У молодій людині шлях до реалізації своєї дитячої цілі – безліч. І якщо мета поставлена чітко, а бажання є, то й часу в житті вистачає. Тим більше, у Бердичеві, де на той час громадське життя всіляко сприяло патріотичному вихованню молоді.

Клуб “Факел”, через який пройшла у свій час не одна тисяча бердичівських хлопчаків, Олексія вабив ще з дитинства. І як тільки досяг

“дозволеного” 15-річного віку, одразу ж почав відвідувати його заняття. Найпотаємнішу мрію чи не кожного хлопчачка реалізувати так і не вдалося (зламав ногу якраз напередодні першого стрибка з парашутом). Та цю невдачу сповна компенсували позитивні емоції, отримані за другим, не менш цікавим для Олексія напрямком його діяльності – розкопки на місцях боїв часів Великої Вітчизняної. Під час літніх канікул він брав участь у таких розкопках і на території України, і в Калузькій області Росії під час Всесоюзної Вахти пам’яті “Калуга-1991”. Це зараз комусь такий факт видається дивним, а тоді ми ще були однією країною.

Після закінчення навчання в школі потрібно було визначити дальшу долю. Спочатку – автошкола ТСОУ, а потім Олексій робить нову спробу стати професійним військовим. На цей раз – вступає до вищого навчального закладу. Ним став Військовий інститут Національного університету “Львівська політехніка”.

Це сьогодні військовий навчальний заклад на Стрийській став одним з основних в нашій державі, де готують офіцерів Збройних Сил України за кількома десятками військових спеціальностей, – Академією Сухопутних військ ЗС України. А тоді, в середині 90-х, його за звичкою ще продовжували називати Львівським військово-політичним училищем, і хоча вже розпочалася підготовка офіцерів за різними напрямками, всі вважали, що готують там, як і десятки років до того, військових журналістів.

Проте для курсанта Олексія Тригуба інші спеціальності й не потрібні були. Стати військовим журналістом він мріяв з дитинства. Вірніше, з того часу, коли зрозумів, наскільки це цікаво: слухати оточуючих, а потім переповідати їх розповіді. Особливо захоплювали розпо-

лоте перо курсу”.

Та доля, в особі кадрових органів, розпоряджається нами так, як їй заманеться. І, на відміну від менш талановитих однокурсників, Олексій був направлений до 24-ї Залізної механізованої дивізії на посаду офіцера-психолога управління механізованого полку.

Чи міг би лейтенант Тригуб реалізувати себе як офіцер в структурах виховної роботи? Можливо. І сьогодні, згадуючи службу в славному з’єднанні, він розповідає лише про приємні моменти та уроки, які йому дав той рік служби. Та чи досяг би він нинішніх висот? В це віриться мало. Аж надто “невійськовий” Олексій як для “бойового” офіцера.

Проте можна впевнено стверджувати, що у 2001 році, коли лейтенант Олексій Тригуб після численних клопотань прибув для подальшого проходження служби у редакцію газети ВПС України “Крила України”, стався черговий визначальний поворот у його житті.

– У редакції, не виходячи з кабінету, – з гумором розповідає про свою військову службу Олексій, – я змінив з десяток посад, в тому числі й посаду спеціального кореспондента Центрального друкованого органу МО України “Народна армія”, і виріс від лейтенанта до підполковника.

Та працювати, не виходячи з кабінету, у журналіста не виходить. Двадцять років в редакції – це відрядження у більшість авіаційних гарнізонів України, робота у частинах інших видів та родів військ Збройних Сил України, знайомство з сотнями людей, котрі з радістю діляться з журналістом інформацією з тих чи інших питань. Короткі та розгорнуті замітки, репортажі, замальовки, кореспонденції... Матеріали яких тільки жанрів не доводи-

віди тих офіцерів та прапорщиків, котрі повернулися з Афганістану. А таких у 80-х у Бердичеві вистачало. Чи не в кожному під’їзді військового містечка раз в місяць, а то й частіше, то проводжали когось на далеку війну, то зустрічали звідти обпалених полум’ям “інтернаціонального обов’язку”. Згодом тема афганців стане однією з провідних в його творчості.

Навчання у військово-навчальному закладі для юнака з вразливою душею творчої особистості давалося непросто. Адже вуз був військовим: суворий режим, постійні навантаження, обмаль вільного часу для творчих пошуків. Та все ж він зумів знайти час і для навчання, і для творчості й став одним з кращих у групі, отримавши на завершення заслужену нагороду – “червоний диплом”. І впевненість у правильному виборі життєвого шляху. Колеги-однокурсники і викладачі в один голос стверджували, що Олексій – один із кращих журналістів випуску, а у підсумковому журналі “Звитяг”, який кожен рік за традицією видають випускники виш, у так і зазначено: “Зо-

лося писати. Та і сьогодні улюбленим для Олексія, як і на початку журналістської кар’єри, є нарис. Знайти цікаву людину, “розговорити” її, почути й перенести на аркуш якраз те цікаве, що виділяє її з-поміж інших. Юні контрактики та сивочолі ветерани, жінки й чоловіки, унікальні особистості й бойові династії... Скільки їх, героїв матеріалів “Крил України”, “Народної армії”, “Війська України”, регіональних та місцевих видань стали відомими завдяки роботі талановитого журналіста.

А Олексій і сьогодні не втратив дитячої цікавості дізнаватися нове про людину, про її проблеми й здобутки. Та й сам він – досить цікава людина. Його захоплення – колекціонування рідкісних видань та всього, що так чи інакше пов’язане з перебуванням Радянських військ в Афганістані. А ще – кохана дружина Наталя та люба донечка Настуся, заради якої він готовий на все.

Ось такий він – захисник Вітчизни військовий журналіст підполковник Олексій Тригуб. Віктор Гедз. “Крила України”.

ТУРНИР

Кубок їде в Житомир

Вінниця удев'яте приймає Відкритий чемпіонат Повітряних Сил з футзалу на Кубок газети "Крила України"

Центром футзальних баталій в черговий раз стає Вінниця. Саме тут до Дня захисника Вітчизни вісім років тому народилася відкрита першість з міні-футболу на Кубок газети "Крила України". У ній беруть участь як команди оборонного відомства, так і молодіжні колективи спортивних товариств, які тут називають допризовною молоддю. Власне, юні спортсмени і є чинними володарями головного перехідного кубка. Але, все по порядку...

18 лютого на навчально-спортивній базі Повітряних Сил Збройних Сил України, що у Вінниці, стартувала 9-та Відкрита першість Повітряних Сил ЗС України з футзалу на Кубок Друкованого органу Міністерства оборони України "Крила України" та Вінницької спортивної громадської організації "Обласна федерація футболу". Цього сонячного дня зустрілись і добре знайомі спортсмени з попередніх першостей, і новачки турніру, які давно хотіли випробувати свою командну міць у Кубку "Крил України" – турнірі, який з кожним роком стає більш професійним та захоплюючим змаганням. Насправді, команд могло б бути набагато більше, однак не завжди бажання співпадають з можливо-

ХУПС - НУОУ - 3:3.

ЖВІДУТ - ХУПС - 3:1.

Житомир святкує перемогу.

стями самих учасників та організаторів. Втім, нерідко бажання беруть гору, коли спортсмени готові за власний кошт їхати у Вінницю. Такі прецеденти часто траплялись на минулих першостях. Це говорить про доволі високий рівень зацікавленості

до даного змагання серед військових, і не тільки.

Турнір тривав три дні. Поганяти м'яча прибуло одинадцять команд, які представляють військові частини і установи, фізкультурні спортивні товариства та війсь-

кові навчальні заклади з різних куточків держави. Окрім місцевих колективів, за призові місця боролися команди з Донецька (зенітний ракетний полк), Харкова (Харківський університет Повітряних Сил), Миколаєва (авіаційна бригада), Києва (Національний університет оборони України), Борисполя (бригада транспортної авіації), Житомира (Житомирський військовий інститут), Старокостянтинова (авіаційна бригада). Вінницькі ж колективи представляли ФСТ "Спартак", збірні Командування Повітряних Сил, частин Винницького гарнізону та Обласного військового комісаріату.

Щоразу організатори, разом з представниками усіх команд, експериментують з регламентом змагань, аби, таким чином, вийти на єдиний найприйнятніший варіант. Тим паче, що кожного року кількість учасників змінюється, і треба вносити корективи у таблиці і час проведення зустрічей. Цього разу, шляхом жеребкування, команди розділили на три групи. Переможці груп боролися за п'єдестал. Команди, які посіли другі позиції у групах, визначили 4-е, 5-е та 6-е місця ... і так далі.

Фінальні поєдинки за головні місця відбулися 20 лютого. Професійну суддівську бригаду традиційно очолив головний суддя першості – суддя Національної категорії Михайло Прозоровський. Як і в попередні роки, головне керівництво першістю здійснює служба фізичної підготовки і спорту Командування ПС ЗС України на чолі з полковником Володимиром Білухою.

Традиційно парад учасників Кубка Друкованого органу Міністерства оборони України "Крила України" та Вінницької спортивної громадської організації "Обласна федерація футболу" відкривають командувач Повітряних Сил або його заступники. Цього року надихнути спортсменів на запальну безкомпромісну та видовищну гру прибув заступник командувача Повітряних Сил з бойової підготовки та ВВНЗ – начальник управління бойової підготовки Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенант Віктор Сідаш. Він привітав гравців, організаторів, суддів та глядачів з початком змагань і підкреслив важливість того, що змагання присвячуються Дню захисника Вітчизни і стартують вже дев'яятий рік поспіль.

– Найголовніше у будь-якому змаганні – участь у них, командна зіграність, індивідуальна майстерність і святкова спортивна атмосфера, – зауважив заступник командувача. – Разом з тим, кожна коман-

Гравці НУОУ піднімають командний дух.

да, яка приїхала сюди з різних регіонів України, воліє здобути головний трофей – перехідний Кубок. Бажаю усім, без винятку, учасникам першості безкомпромісної і чесної боротьби. Нехай переможе найсильніший!

Головний редактор Друкованого органу Міністерства оборони України “Крила України” полковник за пасу Микола Поплавський, у свою чергу, наголосив, що чинним володарем Кубка є переможець минулорічної першості 2013-го, команда фізкультурного спортивного товариства “Спартак”, яка є постійним учасником усіх дев’яти змагань.

– Не може не радувати нас, як організаторів, і той факт, що у цьогорічному турнірі участь у змаганнях беруть 11 команд, адже минулого року їх було замало – лише 7. Географія учасників вперше представлена військовослужбовцями з Донецька, Борисполя, Старокостянтинова. І це нас тішить, – констатував редактор тижневика.

А тепер про головне.

Протягом двох перших днів важкої безкомпромісної боротьби у групах визначилися фаворити першості. Одразу приємно здивувала команда із Житомира, яка показала високий рівень виконавської майстерності. Як результат – беззаперечно перше місце у групі “А” із трьома перемогами. Другу сходинку посіла збірна Вінницького гарнізону. Треті – авіатори з Борисполя і четверте місце – команда обласного військового комісаріату.

столиці. Тому Державний прапор із чорною стрічкою було приспущено.

Тепер коротко про стикові ігри. У матчі за 10 місце (ОВК – Донецьк) перемогли вінничани. 7-е, 8-е, 9-е місця посіли Бориспіль, Командування ПС

Капітан команди ЖВІДУТ майор Василь Білошицький отримав з рук першого заступника командувача Повітряних Сил ЗС України генерал-лейтенанта Сергія Дроздова головний трофей турніру - перехідний Кубок газети “Крила України”.

та “Спартак” відповідно. 4-е, 5-е, 6-е місця – Вінницький гарнізон, Миколаїв та Старокостянтинів.

Як і передбачалося, цікава боротьба розвернулася у групі призерів. Спочатку команда із Житомира з рахунком 7:4 здолала колектив НУОУ. У наступній грі: ХУПС – НУОУ зафіксована мовна нічия – 3:3. Тож вирішальною стала зустріч між командою Харківського університету ПС та Житомирським військовим інститутом, яка завершилася перемогою житомирян – 3:1. Відтак, новачкам турніру – команді із Житомира, вдалося сходу завоювати головний трофей – перехідний Кубок газети “Крила України”. Його капітан команди Житомирського військового інституту отримав з рук першого заступника командувача Повітряних Сил ЗС України генерал-лейтенанта Сергія Дроздова.

Решту переможців і призерів змагань нагороджено малими кубками, дипломами, м’ячами від співзасновника змагань – Вінницької спортивної громадської організації “Обласна федерація футболу” в особі голови Вінницької обласної федерації футболу, заслуженого тренера України, заслуженого працівника фізичної культури та спорту України – Ігоря Гатаулліна. Не забули й про нагородження кращих гравців першості. У номінаціях кращих виконавців – “бомбардир”, “голкипер”, “захисник”, “нападник”, “гравець”, відповідно до переліку, були нагороджені старший солдат Костянтин Мазур (Вінницький гарнізон), старший сержант Андрій Коротя (ХУПС), підполковник Олег Ступак (НУОУ), капітан Сергій Голунов (Вінницький гарнізон) та курсант Юрій Сичевський (ЖВІ).

Юрій Ігнат.
“Крила України”.
Фото автора.

Тренер збірної команди частин Вінницького гарнізону майор Руслан Бродовський:

– Не вперше беру участь у цьому чудовому турнірі і тренером, і гравцем. Нині моє місце здебільшого на тренерському містку. Треба підтягувати молодь. Скажу, що в порівнянні з минулими роками, рівень виконавської майстерності учасників зріс у рази. Тепер команди демонструють розсудливу тактичну гру на високій самовіддачі та швидкостях. Це приємно вражає. Також приємно бачити нові обличчя. Це команди Житомира, Донецька, Миколаєва та Старокостянтинова. Географія першості розширюється, а це дуже добре.

Граючий тренер команди Харківського університету ПС ім.І.Кожедуба підполковник Андрій Яцун:

– Наша команда щороку бере участь у цьому змаганні. Мало того, пишаємося, що наразі ми – єдині трикратні чемпіони першості. Однак часи, коли команда ХУПСу була беззаперечним фаворитом, минули. Зараз вибороти кубок “Крил України” зовсім не просто. Нинішня першість це підтверджує. Вітаю житомирян! Пам’ятаю, як на свою першу гру у Вінницю я приїздив ще капітаном. Відтоді багато змінилося. Вражений підготовкою багатьох виконавців наших суперників. Добре, що такі хлопці є у лавах українського війська. Мені, і думаю всім учасникам, дуже хочеться, щоб турнір продовжував існувати і розвивався й надалі.

Представник команди зенітного ракетного полку з міста Донецьк капітан Олександр Шевченко:

– Із Донецька – до Вінниці далекувато, але ми таки наважилися. Наважилися на свій страх і ризик. Чули, що команди сильні виступають, тож треба було спробувати себе. Не скажу, що виступили вдало (сміється – авт.), однак у нас тепер є серйозна мотивація. Направду кажучи, команда щойно сформована, кульгає тактична зіграність, тож будемо працювати. Головне – здобутий досвід у поєдинках із серйозними командами, а також бойовий дух і жага до перемоги.

Головний редактор “Крила України” Микола Поплавський нагороджує голкіпера ХУПСу старшого сержанта Андрія Коротю.

У групі “Б” змагалися лише три команди. Тут домінували харків’яни (ХУПС), які не залишили жодних шансів своїм опонентам. Друге місце здобули спортсмени з Хмельниччини (Старокостянтинівська авіабригада), третє – за Командування Повітряних Сил.

Групу “В” прогнозовано очолили колектив Національного університету оборони України, який завжди тримає планку на висоті. За ними розташувалися авіатори з Миколаєва. Далі – допризовна молодь “Спартака” і дебютанти турніру – військовослужбовці зенітного ракетного полку з Донецька.

Отакі результати.

Фінальні матчі 20 лютого учасники розпочинали із хвилини мовчання, адже в державі оголошено день жалоби за загиблими у сутичках в центрі

Тренер команди Житомирського військового інституту при Державному університеті телекомунікацій полковник Олександр Старчук:

– У відкритій першості участь беремо вперше. Одразу скажу – вражений і я, і команда. Чудова атмосфера, організація, підхід. Ми й раніше хотіли приїхати, але щось не складалося. Рівень гри – чудовий. Звичайно, як і всюди, є слабші, є сильніші. Такого високого результату у своєму дебютному старті на Кубку “Крил України” ми досягли завдяки командній згуртованості, награності виконавців та постійному підтриманню ігрової форми. Адже наша команда завжди виступає в аматорських лігах та кубках Житомирщини. Регулярно посідаємо призові місця, представляючи рідний навчальний заклад.

Граючий тренер команди фізкультурного спортивного товариства “Спартак” Ігор Стрельцов:

– Так, ми чинні володарі Кубка, ще годину-дві (у розмові перед фінальними іграми – авт.). Сьогодні вдалося здобути лише 8-е місце. Однак скажу, що сьогодні поряд зі мною справді допризовна молодь – хлопці 16-17 років. Вони технічні, зухвалі, енергійні, талановиті, однак змагатися із дорослими кремезними військовими спортсменами, які професійно катають м’яч, їм важкувато. Щороку на турнір До дня захисника Вітчизни склад нашої команди змінюється майже на сто відсотків. Адже у нас – кузня футболістів із давніми традиціями. Найталановитіші із наших вихованців мають доволі непогані перспективи у великому спорті, завдяки само-віддачі, наполегливості праці тренерів товариства і, звичайно, таким турнірам, де кується любов до спорту і справжній бойовий дух.

НА БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Штурмовики завжди б'ють влучно в цілі!

В бригаді тактичної авіації, що базується на Миколаївщині, 18 лютого пройшла чергова льотна зміна під керівництвом командира бригади військового льотчика 1 класу полковника Володимира Помогайба. До виконання польотів були задіяні літаки Су-25М1, Су-25УБ та Л-39М1.

Штурмовики Су-25М1 та Су-25УБ виконували завдання з проведенням практичних бомбометань та стрільб зі штатної гармати ГШ-2-30 по наземних цілях. Льотчики здійснили 10 вильотів на 235-й загальновійськовий полігон з виходами на цілі та вразили їх влучним вогнем.

Найкращі результати показали старший штурман бригади підполковник Олександр Дяків та заступник командира ескадрильї майор В'ячеслав Овчінников. Як зазначив керівник польотів на полігоні військовий льотчик 1 класу полковник Володимир Помогайбо, за планом польотів штурмовики виконали 6 бомбометань та 12 стрільб з авіаційних гармат. Одночасно з цим штурман майор Сергій Додух пройшов стажування як керівник польотів.

Також одним із завдань льотної зміни було відновлення та підтримання втрачених навичок, з

яким льотчики штурмової бригади впоралися на відмінно, здійснюючи польоти на навчально-тренувальних літаках Л-39М1. Яскравий приклад тому – молодий льотчик лейтенант Олексій Ришков, який відновив навички у техніці пілотування на малій висоті.

Як підсумок – льотчики-штурмовики черговий раз вдосконалили свої практичні навички та довели свою спроможність і майстерність у виконанні повітряних ударів.

*Василь Восводкін. м. Миколаїв.
Фото автора.*

ПРОФЕСІЙНЕ СВЯТО

Інженерно-авіаційна служба:

25 лютого 1942 року наказом народного комісара оборони СРСР №0147 було створене Головне управління інженерно-авіаційної служби на чолі з Головним інженером ВПС Червоної армії, який був заступником командувача ВПС з інженерно-авіаційної служби. З того часу 25 лютого відзначається як день інженерно-авіаційної служби. Для фахівців інженерно-авіаційної служби цей день не є рядовою датою відзначення створення системи, у якій інженерно-технічним складом виконуються на перший погляд рутинні та заздалегідь передбачувані завдання.

відновити в умовах військових частин 18 літаків МіГ-29(УБ), 7 літаків Су-27, 16 літаків Ан-24,-26,-30, 2 літаки Іл-76МД 12 літаків Л-39 та 5 вертольотів Мі-8.

Особливо хотілось би відмітити, що у 2013 році завершена велика спільна робота державного підприємства "Миколаївський авіаремонтний завод "НАРП", управління головного інженера авіації Командування Повітряних Сил Збройних Сил України та Державного науково-дослідного інституту авіації щодо освоєння ДП "НАРП" контрольно-відновного ремонту літаків Іл-76МД. Результатом цієї роботи став перший відремонтований літак Іл-76МД який передано до бригади транспортної авіації м. Мелітополь. Після виконання контрольно-відновних ремонтів літаків Іл-76МД їх експлуатація можлива протягом 8 років без виконання щорічних продовжень призначених показників, як це було раніше. Зазначене, при відповідному фінансуванні, дозволить поетапно суттєво підвищити справність парку військово-транспортних літаків.

Виходячи з реального фінансово-економічного становища держави і неможливості у найближчий період закупівлі за кордоном або виготовлення нових зразків озброєння та військової техніки та за результатами аналізу напрямків військово-технічної політики більшості країн світу, ПС долучилися до напрямку розвитку військової авіації шляхом її модернізації, що забезпечило підтримання заданого рівня її бойового потенціалу.

За результатами всебічного аналізу запропонованих варіантів модернізації та враховуючи показник "ефективність – вартість", було визначено основні оперативно-тактичні вимоги до модернізованої авіаційної техніки та прийнято рішення

Розвиток авіації від аматорського до рівня, необхідного для виконання функцій із захисту повітряного простору держави супроводжувався цілком істотним процесом ускладнення конструкції літальних апаратів. Це, в свою чергу, привело не тільки до розвитку системи їх застосування, а й до створення і подальшого удосконалення бортового обладнання, яке потребувало і потребує відповідного нагляду та обслуговування.

Для забезпечення підготовки фахівців відповідного рівня було розгорнуто широку систему спеціалізованих навчальних закладів: авіаційні школи, Московський авіатехнікум, який у подальшому був реорганізований в Інститут інженерів червоного Повітряного флоту, а згодом – академію Повітряного флоту імені професора М.Є.Жуковського, яка започаткувала підготовку інженерних кадрів ВПС.

З розвитком школи підготовки інженерно-технічного складу удосконалювалися правила його діяльності, що з урахуванням досвіду бойових дій, удосконалення системи підготовки, розвитку та розподі-

лення обладнання забезпечувалося виданням Наставов з інженерно-авіаційного забезпечення: 1952, 1956, 1964, 1971, 1978 та 1990 років.

Сучасні літальні апарати ввібрали в себе усі досягнення науки і техніки, а тому від інженерного складу потрібні глибокі базові загально-інженерні знання, широкий світогляд, постійне підвищення кваліфікації, подальше удосконалення існуючих та впровадження нових форм та методів експлуатації і технічного обслуговування авіаційної техніки.

З набуттям Україною незалежності діяльність інженерно-авіаційної служби регламентувалася "Временним наставленням по інженерно-авіаційному забезпеченню авіації Вооруженних Сил України" (ВНІАО-92).

У 1998 році ІАС було інтегровано до озброєння ВПС, функціонування якого здійснювалося у взаємодії трьох складових технічного забезпечення: інженерно-авіаційного, ракетно-технічного та метрологічного.

Процес реформування ІАС до озбро-

єння ВПС був закріпленний в Наставові з технічного забезпечення авіації Збройних Сил України (НТЗ-99).

Із втратою внаслідок розпаду СРСР авторського нагляду за авіаційною технікою з 2000-х років ВПС України вимушені були розвивати власні потужності, що до 2004 року включали широку авіаційну ремонтну мережу.

У зазначений період авіаційними ремонтними заводами ВПС було освоєно ремонт практично всієї номенклатури повітряних суден. Згодом з формуванням Повітряних Сил (ПС) було розвинуто систему технічного супроводження експлуатації авіаційної техніки, за якою не здійснюється авторський нагляд, апробовано та практично реалізовано систему експлуатації окремих зразків авіаційної техніки за технічним станом.

Не зважаючи на певні труднощі з фінансуванням наявна система підтримання справності дозволила у 2013 році відновити 66 одиниць авіаційної техніки: відремонтувати 2 літаки Су-27 та 2 літаки МіГ-29УБ, модернізувати 2 літаки Л-39,

ЛЬОТНА ЗМІНА

З початку року морські авіатори налітали 100 годин

У Сакській морській авіаційній бригаді Військово-Морських Сил Збройних Сил України, що дислокується в АР Крим, триває чергова льотна зміна. Польоти відбулися на вертольотах Мі-14, Ка-27 та літаках БЕ-12.

З початку навчального року морські авіатори налітали близько 100 годин. Середній наліт на одного льотчика складає три години. Крім того, льотчики бригади проводили польоти із забезпечення бойової підготовки кораблів ВМС. Серед важливих завдань сьогодення - продовження підготовки молодих льотчиків.

За словами командира вертолітної ескадрильї морської авіаційної бригади ВМС Збройних Сил України підполковника Іллі Олейнікова, за два минулих роки переважна більшість льотчиків з'єднання була підготовлена до польотів у денний, нічний час та в складних метеоумовах. Зараз триває підготовка офіцерів-випускників 2013 року, вдосконалення льотної і тактичної підготовки екіпажів.

- Сьогодні відбувалися польоти вертольотів Мі-14 парою. Один з пріоритетних напрямків підготовки на цей рік - підготовка екіпажів до бойового застосування у складі груп, - повідомив підполковник Ілля Олейніков.

Офіцер розповів, що зазвичай один вертоліт не може у повному обсязі виконати повний комплекс завдань, а пара – це вже бойова одиниця, яку ефек-

тивно використовують для проведення пошуково-рятувальних операцій та пошуку підводних човнів. Складність виконання таких польотів полягає в тому, що

ведучий льотчик повинен не тільки самостійно грамотно маневрувати, а й діяти з упевдженістю, враховувати той факт, що за ним летить ще одна машина. Тому не випадково, що за програмою підготовки льотчик спочатку готується за програмою того, що ведуть, і лише потім як ведучий. Як правило, загін складається з чотирьох вертольотів. Ведучий першої пари - командир загону, ведучий другої пари - один із найбільш досвідчених льотчиків.

Коли примхлива кримська погода трохи вгамується, льотчики почнуть тренування з пошуково-рятувальної підготовки, які зазвичай проводяться на воді.

У березні в бригаді очікують на повернення трьох своїх екіпажів, які зараз перебувають на борту фрегата "Гетьман Сагайдачний" і беруть участь в операції ЄС "АТАЛАНТА". Вони також залучаться до пошуково-рятувальної підготовки. Значна увага приділятиметься підготовці льотчиків для роботи у нічних умовах.

www.mil.gov.ua

Минуле, сьогодення, перспектива

щодо максимального залучення до виконання робіт потенціалу авіаційної промисловості України та її авіаремонтних підприємств. Це забезпечило розвиток високих технологій, підвищення якості виробництва та ремонту авіаційної техніки до рівня провідних виробників та створило умови до формування замкнутого циклу підтримання справності та розвитку авіаційної техніки авіації Збройних Сил України.

Практична реалізація модернізації бойових літаків ПС дозволила збільшити дальність виявлення повітряних і наземних цілей; забезпечити високу ймовірність ураження цілі; реалізацію концепції застосування високоточних засобів ураження за принципом "пустив-забув"; підвищення безпеки польотів, надійності та бойову живучість; уніфікацію бортового обладнання та забезпечення відповіднос-

ті засобів навігації, посадки, зв'язку та впізнавання міжнародним вимогам. Істотним чинником у процесі модернізації літаків є виконання їх ремонту та комплексу робіт, що забезпечує строк служби модернізованих літаків на перспективний період їх ефективного використання.

Враховуючи те, що модернізація літаків є досить складною у реалізації та потребує формування широкої та довгострокової кооперації підприємств авіаційної галузі, значних витрат фінансового ресурсу, авіацією ПС сформовано широкий спектр варіантів модернізації авіаційної техніки.

На сьогодні вже прийняті на озброєння Збройних Сил України модернізовані літаки МіГ-29МУ1, Су-25М1, Су-25УБМ1, Л-39М1, тренажери літаків МіГ-29, Л-39, вертольота Мі-8МТВ.

В авіації Повітряних Сил вже експлуатуються 23 модернізованих літаки МіГ-29,

Су-25, Л-39 та 6 модернізованих тренажерів.

Командування Повітряних Сил ЗС України в цілому задоволено першими результатами модернізації.

Прийнятий варіант модернізації літальних апаратів дозволяє за позитивними результатами виконання робіт у більш складних обсягах довести конфігурацію існуючих модернізованих зразків до більш досконалого рівня.

На даний час в інтересах авіації ПС виконуються роботи зі створення середнього військово-транспортного літака Ан-70, військово-транспортного літака для потреб ПС на базі Ан-158, з модернізації літальних апаратів (МіГ-29, Су-25, Су-27, Л-39, Мі-8); плануються до відкриття роботи з модернізації літаків Су-24М, Су-24МР, вертольотів типу Мі-2, комплексних тренажерів літаків Су-25, Су-27, зі створення лабораторії технічного діагностування авіаційної техніки.

Вже здійснені державні випробування літака Л-39М, проводяться державні випробування модернізованого літака Су-27, літака Су-25 із значно удосконалим комплексом бортового обладнання у порівнянні з попереднім варіантом модернізації, перспективного середнього військово-транспортного літака Ан-70.

Розроблено Концепцію державної цільової програми створення легкого вертольота. Нею передбачено створення в Україні вертольотобудівної галузі, яка б задовольнила потреби держави в сучасній вертолітній техніці. В її рамках здійснюються проекти модернізації вертольотів типу Мі-8, Мі-2 та створення вітчизняного багатфункціонального вертольота.

Проведено науково-дослідні роботи з оцінки легкомоторних літаків ХА3-30 та

"У1 "Дельфін" для визначення можливості їх розгляду у ролі легкомоторних літаків початкового навчання льотчиків-курсантів.

Проваджені заходи дозволять модернізувати практично всю номенклатуру авіаційної техніки, що знаходиться на озброєнні Збройних Сил України, та підвищити коефіцієнт її бойового потенціалу відносно базових зразків на 30 – 66 %. Тобто, за рахунок модернізації рівень бойових можливостей ЛА ЗС України може бути збільшений у середньому на 45 %.

Таким чином, модернізація бойових літаків поряд з виконанням ремонту та заходами щодо продовження встановлених строків служби створює умови збереження бойового потенціалу авіації ЗС України на довгострокову перспективу.

Кожен із зазначених заходів, незалежно від його складності, виконаний, виконується і буде виконаний силами інженерно-технічного складу – щоденно, кропіткою, висококваліфікованою, і як результат, досконалою та безпомилковою працею інженерно-авіаційної служби Збройних Сил України.

Напередодні професійного свята – дня інженерно-авіаційної служби, бажаю всім фахівцям ІАС успіху в професійній діяльності, фаховій підготовці, в роботі щодо забезпечення бойової підготовки та безпеки польотів авіації Повітряних Сил Збройних Сил України, а також міцного здоров'я, довголіття, сімейного щастя і добробуту, бадьорості, оптимізму, наснаги в роботі на благо України. Нехай всі Ваші мрії і плани здійснюються.

Головний інженер авіації – начальник управління головного інженера авіації Командування Повітряних Сил Збройних Сил України полковник П.О.Скоренький.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ

“Подвиги героев – устами потомков”

В Одесі, в конференц-залі Будинку офіцерів, відбулася презентація книги ветерана війни в Афганістані Миколи Кучери “Подвиги героев – устами потомков”.

В заході взяла участь голова Одеської обласної організації Національної спілки журналістів України Юрій Работін, ветерани Збройних Сил України – учасники бойових дій в Афганістані, курсанти й представники громадськості міста Одеси.

В книзі, яка вийшла у світ напередодні 25-ї річниці виведення Радянських військ з Республіки Афганістан, було представлено матеріали, присвячені спогадам про війну, листи тих, хто не дожив до виводу радянського військового контингенту з території Афганістану. Це вже третя книга Миколи Кучери.

Деякі екземпляри своєї книги її автор передав до бібліотек військових частин Одеського гарнізону

Сьогодні в творчому доробку ветерана Афганської війни полковника в запасі Миколи Кучери – чимало поетичних збірок: “Акорд”, “Тепло серця”, “Одкровення”, “За поклоком серця”, “Стогін кулі, як обірваної струни”, які пройняті духом патріотизму, любов’ю до всього світлого, чистого й справедливого.

*Сергій Даниленко. м. Одеса.
Фото автора.*

ДО 25-Ї РІЧНИЦІ ВИВЕДЕННЯ РАДЯНСЬКИХ ВІЙСЬК З АФГАНІСТАНУ

Зі шприцем та багнетом

Продовження. Початок в №5.

– Я пам’ю, що нас собирали с каждой из застав. У нас и так заставы были укомплектованы на 50%, и службу несли постоянно “на усиленном”. Контингент объекта состоял на 99 процентов из ребят из Украины 80 года призыва. С нашего участка Ишкашимской комендатуры, начиная с заставы Озёрная, это 17-я застава Хорогского ПО, по крупицам по 3-5 человек собрали на Калай Хумбе. Это 1-я комендатура Хорогского ПО. Оттуда осуществили заброс на Мадут. Мы создавали точку Мадут в восемьдесят втором году, конец апреля или начало мая. Вверх по ущелью от Мадута напротив правого ущелья. Там вдалеке был виден перевал на правом ущелье. В этом ущелье располагался сарбозский пост не то из 5, не то из 10 сарбозов. В метрах 100 тропу мы заминировали противопехотными минами итальянского производства. Они были пластиковыми и среди саперов именовались “лягушками”. А внизу мы оборудовали 12 башен огневых точек и окружили дувалом...

...Цікавою сторінкою афганської біографії групи, у складі якої служив та воював Михайло Вічкань, є побут. Точніше – його цілковита невлаштованість. Продукти, одяг, медикаменти та боеприпаси повинні були доставляти вертольоти, але через складні метеорологічні умови вони прилітали дуже рідко. Отож, і доводилося прикордонникам на “малій землі” відчувати їх нестачу. Близьку протягом року поміняли лише один раз, восени, коли з окопів перебралися до визначених у кишлаку дувалів. Про баню навіть ущелни казати за тих умов. А продовольство... Новий 1983-го зустрічали чаєм без цукру та виміняними у дехкан горіхами...

Як згадує тепер, тридцять років по тому, один із прикордонників, якому довелося служити у складі однієї з мотоманеврених груп у Джавайській ущеліні з весни 1982 року, Даниїл Ісханов, їхній об’єкт створювали прикордонники Хорозького прикордонного заводу.

Через рік з невеличким, наприкінці червня 1983 року, Михайло повернув-

ся до Хорога. Отримавши зданий рік тому військовий квиток, фельдшер із здивуванням дізнався, що він уже – не рядовий, а старший сержант, отримав звичайний нагородний комплект (нагрудні знаки “Відмінник прикордонних військ”, “Воїн-інтернаціоналіст” та медаль “Від вдячного афганського народу”). Як і решта бойових друзів, він був поданий до нагородження бойовими медалями, проте чомусь жоден із групи так нічого й не отримав. Та не це головне, а те, що повернувся! Через добу старший сержант запасу Вічкань уже спускався трапом із пасажирського літака в Одеському аеропорту.

Рік Михайло попрацював фельдшером у “швидкій допомозі”, не раз рятував життя і здоров’я людей, як і колись “за річкою”. Потім став студентом лікарського факультету Вінницького медінституту. У 1988-му, зваживши всі “за” і “проти”, перевівся на військово-медичну кафедру Саратовського медінституту, філію ВМА імені С.Кірова.

З 1990 року офіцер медичної служ-

би Михайло Вічкань лікує воїнів-авіаторів. В освітаній його тезкою Шолоховим станиці Куцєвській, де дислокувався навчальний полк Краснодарського ВВАУЛ, служив на посаді молодшого лікаря. Під час відрядження у Ростові-на-Дону закінчив інтернатуру, отримавши фах лікаря-невропатолога, знання з мануальної та голкорексфлексотерапії. Перевівся на Батьківщину. Лікарем, а згодом начмедом авіаційної бази служив протягом восьми років в Умані. А згодом очолив медичну службу окремої бази забезпечення Головного штабу ВПС. Деякі роки тому підполковник медичної служби Михайло Вічкань був переведений до Військово-медичного центру ВПС. Тут, на посаді вже заступника начальника Військово-медичного клінічного центру Центрального регіону з оперативно-медичної роботи, полковник із медичними емблемами на погонах служить і сьогодні, зустрічаючи ось уже 25-у зиму виведення Радянських військ з Афганістану.

*Олексій Тригуб.
“Крила України”.*

Трудное это дело – “необъявленная” война...

Продовження. Початок в №3-6.

Размещенные в ДРА вертолетные части обычно имели в составе от одной до четырех эскадрилий. Уровень подготовки экипажей, удовлетворительный для мирного времени, в Афганистане оказался совершенно недостаточным. Часто не хватало выучки в полетах над местностью, лишеной четких ориентиров и радиомаяков. Не хватало и навыков применения оружия... Воевать еще предстояло научиться. Причиной проблем стали многочисленные наставления и предписания, регламентировавшие выполнение полетов. Вертолетчикам пришлось учиться буквально на лету, перенимая опыт классных летчиков. Одним из наиболее известных вертолетчиков, открывавших афганскую кампанию, был майор В.Харитонов – заместитель командира 280-го полка по летной подготовке. Замечатель-

ным летчиком был комэск 181-го опв Вячеслав Гайнутдинов, ставший Героем Советского Союза за уже в апреле 1980 года. Майор Гайнутдинов погиб через четыре месяца после награждения, сгорел в вертолете, сбитом из 12,7 мм ДШК рядом с аэродромом Кундуз. Лучшим учителем была каждодневная работа: в день экипажи выполняли по 5-6 вылетов, проводя в воздухе до 8 часов. Многие летчики впоследствии говорили, что летать по-настоящему их научил Афган.

Благодаря своей универсальности и в связи с нехваткой Ми-24 “восьмерки (Ми-8) с первых месяцев войны стали использовать для ударно-штурмовых действий – огневой поддержки сухопутных войск. Специальные ударно-транспортные вертолеты Ми-8ТВ (“тяжелое вооружение”), защищенные броней и вооруженные крупнока-

либерными блоками УБ-32-57 и четырьмя противотанковыми ракетами 9М17П, не пользовались популярностью у летчиков из-за пониженных летных характеристик за счет перетяжеления машины, что особенно сказывалось в разряженном горном воздухе. Неповоротливому “утюгу” летчики предпочитали обычный Ми-8Т, а в последующем Ми-8МТ, который также мог нести достаточно мощное оружие – бомбы и ракеты “С-5” в 16-зарядных блоках УБ-16-57 УМВП на четырех узлах подвески. Автору статьи одному из первых в феврале 1980 года пришлось брать участие в “модернизации” вертолетов Ми-8 в Шинданде – устанавливать 7,62 мм танковые пулеметы ПКТ, используя для прицельной стрельбы вертолетный коллиматорный прицел ПКВ. Тогда же в 5-й гв. мсд для усиления огневой мощи “восьмерок” в проеме входной двери установили 30 мм автоматические гранатометы АГС-17 “Пламя”. Станок гранатомета на деревянных башмаках крепился растяжками, чтобы “прыгающий” при стрельбе АГС не вылетел из кабины.

Боевые вертолеты стали наиболее грозным оружием против вооруженных формирований оппозиции. Вначале они безраздельно господствовали в воздухе. Работали в основном с малых высот, где вертолет обладал большими возможностями, а главным противником были автоматы и излюбленные моджахедами 7,71 мм винтовки системы Ли-Энфилда (так называемые “Бурь”). Пона-

чалу стрелки противника, не имея опыта отражения воздушных атак, не брали упреждения при стрельбе по быстро движущейся цели, и попадания приходились преимущественно в хвостовую часть. Вначале “пустой” вертолет переносил без серьезных отказов попадания многих пуль, прошивавших его насквозь. Ми-8 возвращались из боя, имея до трех одновременно поврежденных лопастей (в самих лопастях насчитывали по 5-6 пробоин), с прострелами баков, разорванными лонжеронами и шпангоутами, перебитыми трубопроводами и проводкой управления. В связи с этим выявилась необходимость бронирования кабины экипажа вертолета Ми-8 для защиты от огня стрелкового оружия. С появлением на вооружении мятежников переносных зенитных ракетных комплексов (ПЗРК) возросли и потери вертолетов. Это заставило искать новые способы их использования. Потребовалось создание системы защиты от ПЗРК. Вертолеты стали применяться на сверхмалых и максимально возможных высотах или в ночных условиях.

В 9.45 утра 15 февраля 1989 года БТР-80 с Командующим 40-й армией генерал-лейтенантом Б.Громовым, замыкавший уходившие из Афганистана колонны, пересек мост на государственной границе. И лишь получив доклад о выходе “первого”, экипажи вертолетов Ми-8 сняли пять групп прикрытия и самыми последними покинули Афганистан.

PS:

Советские солдаты и офицеры воевали в Афганистане с постоянно возрастающим напряжением. Накапливался боевой опыт, учитывались ранее допущенные ошибки. Но учились и моджахеде... Если советские воины по истечении двух лет пребывания в Афганистане возвращались на родину, то мятежникам некуда было идти со своей землей, и они продолжали борьбу, постоянно совершенствуя под руководством иностранных советников боевое мастерство. У нас же “ветераны” уезжали в Союз, а на замену присылали необстрелянных офицеров и молодое поколение солдат. Науку побеждать они постигали в боях – она давалась кровью...

Со стороны советского руководства была допущена явная переоценка собственного могущества и недооценка афганцев к сопротивлению. Задачи политического руководства СССР были поставлены по максимуму, а силы для их выполнения выделены по минимуму. Относительно небольшое количество войск, сжатые сроки планирования операций, слабая, в начальном периоде, подготовка солдат и офицеров к ведению антипартизанской, горной войны, невнятная позиция политического руководства СССР, особенно в Горбачевский период, не позволили Советскому Союзу добиться поставленных целей. Советский Союз вступил в войну в Афганистане, начавшуюся задолго до ввода туда советских войск и не закончившуюся после их ухода, а продолжающуюся до сих пор...

*Ігор Чичкань. Людмила Кошєльєва.
Підготував до друку Володимир Алексєєв.*

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

24 лютого – 2 березня

24 лютого 1945 р. І.М.Кожедуб на Ла-7 вперше в СРСР збив реактивний літак противника Me.262.

24 лютого 1962 р. народився перший заступник командувача Повітряних Сил ЗС України С.С.Дроздов.

24 лютого 1965 р. створено ансамбль Повітряних Сил ЗС

України "Крила України".

25 лютого 1914 р. І.І.Сікорський на своєму літаку "Ілля Муромець" встановив 14 світових рекордів.

25 лютого 1950 р. народився директор ДП "Жулянський машинобудівний завод "ВІЗАР" А.О.Коваль.

25 лютого 1955 р. народився начальник інституту державного військового управління Національного університету оборони України Б.М.Ратніков.

25 лютого 1979 р. відбувся запуск КК "Союз-32", В.А.Ляхов, В.В.Рюмін.

25 лютого 2006 р. засновано 108-у авіаційну комендантуру (м. Коломия), командир – М.І.Мошенський.

26 лютого 1914 р. народився авіаконструктор Є.Г.Адлер.

26 лютого 1949 р. народився заслужений військовий льотчик СРСР, заступник Головнокомандувача ВПС ЗС України з БП (1995-2002), старший науковий співробітник ЦОТД ПС ЗС України О.О.Волошенко.

26 лютого 1964 р. народився начальник ЦНДІ озброєння та військової техніки Збройних Сил України І.Б.Чепков.

26 лютого 1969 р. народився командир 383-го окремого полку дистанційно керування літальних апаратів Т.Г.Потягач.

27 лютого 1947 р. успішно пройшов державні випробування перший вітчизняний ТРД ТР-1 А.М.Люськи.

27 лютого 1958 р. народився заступник начальника Генерального штабу ЗС України (2010-2012) В.М.Хижий.

27 лютого 1970 р. народився командир 28-го окремого інженерного аеродромного батальйону Ю.М.Скобовят.

28 лютого 1928 р. народився льотчик-випробувач ДКБ О.К.Антонова О.В.Ковальов.

28 лютого 1949 р. народився заслужений машинобудівник України, Генеральний директор НКА України (до 2005 р.) О.О.Негода.

28 лютого 1970 р. народився заступник начальника управління бойової підготовки Командування Повітряних Сил Збройних Сил України І.А.Мельник.

29 лютого 1952 р. народився заступник командувача Повітряних Сил ЗС України (2004-2006) Ю.М.Синенко.

1 березня 1914 р. відбувся безпосадковий переліт Київ-Одеса П.Н.Нестерова з механіком Руденком (480 км за 3 години 9 хвилин) на Н'юпор-IV.

1 березня 1944 р. народився військовий льотчик, начальник штабу ВПС ЗС України (1995-1998), старший науковий співробітник ЦОТД В.Я.Ляшенко.

1 березня 1946 р. народився заслужений льотчик-випробувач,

Герой України №1, Президент Федерації авіаційного спорту України, радник гендиректора "Укрспецспорт", заступник голови наглядової ради "Укроборонпром" О.В.Галуненко.

1 березня 1951 р. народився головний штурман ПС ЗС України (2004-2009), науковий співробітник науково-методичного відділу ЦОТД С.П.Сафронов.

1 березня 1959 р. відбувся перший політ висотного літака Як-25РВ, В.П.Смирнов.

1 березня 1953 р. народився директор ДП Укроборонпром "Луганський АРЗ" заслужений машинобудівник України О.І.Мостовий.

2 березня 1942 р. народився військовий льотчик, командир авіаційної групи (військово-транспортної) ВПС України (1993-1994) П.М.Матюхін.

2 березня 1954 р. відбувся перший політ серійного МіГ-19.

2 березня 1994 р. у Росії засновано медаль Петра Нестерова.

ДО 70-РІЧЧЯ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Роль авіації в операціях по звільненню України

Продовження. Початок у № 43-52 (2013) – № 1-6 (2014).

Активними діями нашої авіації по аеродромам базирования транспортної авіації противника і знищенням її в повітрі було сорвано снабження оточеної групировки. За період з 31 січня по 18 лютого вона совершила 210 самолёто-вильотів для атак аеродромів і провела 75 повітряних боїв, в результаті чого було знищено до 200 самолётів противника, з них 125 на аеродромах.

В умовах весняної распутиці мала велике значення транспортування боєприпасів і горючого нашої авіацією для передових частей 2-ї і 6-ї танкових армій. Резке потеплення, часті і обильні осадки привели к тому, що грунтове дороги стали почти не проходими для всіх видів наземного транспорту.

Продвинувшись вперед танкові часті оказались далеко от своїх баз снабження і нуждались в допомозі. Для виконання цієї задачі командуючим 2-ї повітряної армією була виділена 326-я нічна бомбардировочная авіаційна дивізія. Її авіаційні полки, озброєні самолётами По-2, перебазировались на аеродроми Фурсы, Янушевка, находившиеся недалеко от железной дороги. Это позволило значительно ускорить переброску грузов от железнодорожной станции і повысить интенсивность воздушных перевозок. За період з 8 по 16 лютого днём і ночью в исключительно сложных условиях погоды было совершено 822 самолёто-вильота і доставлено войскам 49 тонн бензина, 65 тонн боєприпасів і 525 реактивных снарядов для гвардейских минометов.

В період дії військ і авіації 1-го і 2-го Українського фронтів по знищенню оточеної курсько-шевченківської групировки противника утром 31 січня войска 3-го і 4-го Українських фронтів при содействии авіації 17-ї повітряної армії (командуючий генерал В.Судец, заступник по політчасти генерал В.Толмачев, начальник штаба генерал Н.Корсаков) і 8-ї повітряної армії (командуючий генерал Т.Хрю-

кин, заступник по політчасти генерал А.Вихорев, а з 20 січня 1944 г. – полковник А.Рытов, начальник штаба генерал І.Белов) перешли в наступление с никопольского плацдарма.

В період прорыва вражескої оборони і розвитку успіха наступлення до 67% успіхів авіації фронтів було сосредоточено на непосредственную поддержку сухопутных войск, что способствовало их успешному продвижению. Уже 2 лютого наступающие войска во взаимодействии с авіацією создали угрозу окружения никопольской группировки противника. Немецкое командование стало вывозить войска і технику по железной і шоссейным дорогам. Наряду с поддержкой наступающих войск наша авіація частью сил вела борьбу с перевозками противника.

При виконанні цієї задачі наиболее активно действовали авіаполки 9-го смешанного авіаційного корпусу (командир генерал О.Толстиків). Систематическими атаками мелких групп штурмовиков фактически были сорваны перевозки немцев по железной дороге Никополь – Апостолово. В дальнейшем части авіаційного корпусу наносили удары по колоннам войск на дорогах от Никополя на запад і юго-запад. Только 4 лютого было совершено 117 самолёто-вильотів і знищено до 100 автомашин і повозок с войсками і грузами.

Советские войска при содействии авіації к 9 лютого освободили Апосто-

во і Никополь, а в конце лютого – Кривой Рог і вышли на реку Ингулец. Под ударами наших войск і авіації рушилась оборона противника. Атаками по войскам противника на поле боя, по его подходящим резервам і отступавшим колоннам авіація содействовала войскам в разгроме никопольской і криворожской группировок врага.

В період разгрома этих группировок немецкое командование усилило переброску резервов. С целью воспрепятствования их подхода советская авіація нанесла несколько мощных ударов по железным дорогам. В виконанні цієї задачі активное участие принимала 306-я штурмовая авіаційна дивізія. Успешно наносили удары по железнодорожным объектам группы штурмовиков под руководством заместителя командира эскадрильи 672-го штурмового авіаційного полка старшего лейтенанта Н.Платонова. В одном из вильотів в сложных метеоусловиях он точно вывел группу штурмовиков на железнодорожный разъезд. После нескольких метких атак загорелись бензоцистерны, стали рваться вагоны с боєприпасами, фашисты начали в панике разбегаться. За успешное виконання боєвих заданий при освобождении Правобережной Украины летчик Н.Платонов был удостоен звания Героя Советского Союза.

Далі буде.

НЕЗВИЧАЙНІ ЛІТАКИ

Он мог стать крылатым универсалом...

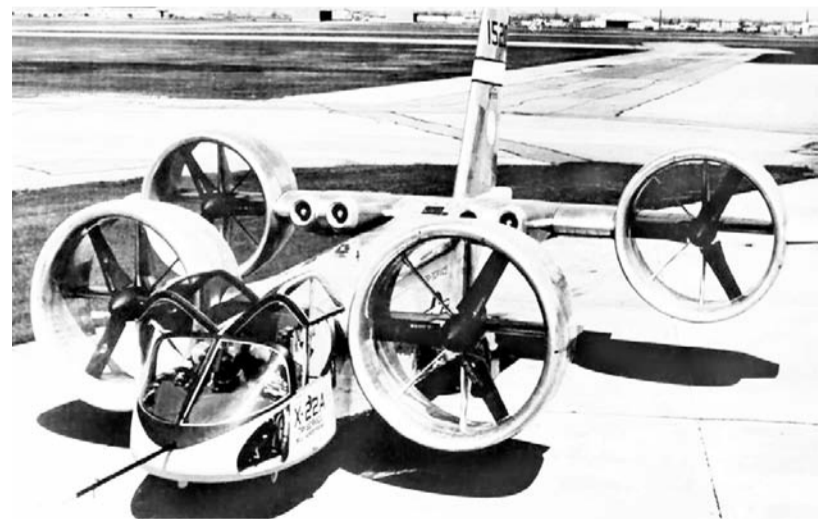
Экспериментальный вертикально взлетающий самолёт Bell X-22A разрабатывался фирмой Bell Aircraft Corporation по объединённой программе ВВС, армии и флота США.

Самолёт предназначался для исследования аэродинамических і механических проблем, связанных с проектированием, постройкой і проведеніем испытаний вертикально взлетающего самолёта с расположенными тандемом крыльями і винтами в кольцевых каналах.

Предполагалось использовать самолёт Bell X-22A в военном і гражданском вариантах: во флоте он мог найти применение в качестве десантно-транспортного, противолодочного, поискового і самолёта связи, базирующегося на авианосцах; в ВВС і армии – в качестве военно-транспортного для снабжения стартовых площадок ракет і боевого самолёта непосредственной поддержки.

Традиционный фюзеляж имел расположенные в задней части короткие крылья, на передней кромке каждого из которых размещались каналы. Управляющие поверхности элеронов находились в турбулентном потоке воздуха от трёхлопастного винта Hamilton Standard диаметром 2,13 м. Носовые рули, установленные с каждого борта фюзеляжа непосредственно за кабиной пилотов, имели аналогичные каналы і рулевые поверхности. Тяга создавалась четырьмя мощными турбовальными двигателями General Electric YT58-GE-8D, установленными парно в корневой части каждого крыла.

В процессе разработки было изготовлено восемь моделей Bell X-22A для испытаний в

аэродинамической трубе, в том числе модель самолёта в 1/5 натуральной величины с несущей системой. Было разработано аналоговое устройство с шестью степенями свободы для моделирования условий полёта на горизонтальном і вертикальном режимах, предназначенное для исследования характеристик управляемости і отработки техники пилотирования.

Постройка первого экспериментального СВВП Bell X-22A под руководством вице-президента фирмы Н. Виллкокса была завершена 25 мая 1965 года.

Первый самолёт X-22A поднялся в воздух 17 марта 1966 года, совершив четыре вертикальных взлёта

до высоты 7,62 м. После повреждения гидросистемы в результате жёсткой посадки 8 августа 1966 года ремонт самолёта был признан экономически нецелесообразным. Второй образец самолёта совершил первый полёт 26 января 1967 года і успешно довёл программу до конца. После этого, участвуя в различных испытаниях, он налетал 110 часов. В этот период самолёт совершил 185 полётов по полной программе, 400 вертикальных взлётов і посадок і примерно 200 взлётов і посадок с укороченной дистанцией. В 1968 году программа была свёрнута, і СВВП Bell X-22A так і остался одним из многочисленных экспериментов.

Сторінку підготував Олексій Тригуб. "Крила України".

РОЗРОБКИ

Osprey перетворюють на конвертоплан підтримки

Командування спеціальних операцій ВПС США (AFSOC) має намір розробити озброєну версію конвертоплана V-22 Osprey, що використовуватиметься для вогневої підтримки з повітря. Про це, як повідомляє Jane's, заявив керівник управління РМА-275 (командування V-22) Морської піхоти США підполковник Ерік Ропелла.

Прототип конвертоплана підтримки буде створений на базі CV-22, що використовуються Командуванням спеціальних операцій США, або MV-22, що стоїть на озброєнні Морської піхоти Сполучених Штатів. Яке саме озброєння одержить конвертоплан, поки не відомо. Розглядається можливість установки на нього ракет, однак їхнє розміщення на підкільових пілонах буде неможливим. Діаметр гвинтів V-22 складає близько 12 метрів, і в літаковому режимі во-

ни не дозволяють вести ракетний обстріл.

Не виключено, що частина озброєння буде розміщена на підвісі у нижній частині фюзеляжу, а також у спеціальних контейнерах з боку вантажних дверей конвертоплана. Крім того, можлива установка озброєння з боків, однак для цього доведеться вносити зміни до конструкції фюзеляжу, оскільки V-22 не має бокових дверей по лівому борту, а дверний отвір правого борта розташований

попереду від повітряного гвинта.

Osprey розвиває швидкість до 509 кілометрів за годину й може виконувати політ на відстань до 1,6 тисячі кілометрів. Максимальна злітна маса конвертоплана складає 27,4 тис. тонн при "чистій" масі в 15 тис. тонн. На озброєнні Osprey може стояти кулемет M240 калібру 7,62 міліметра, або M2 калібру 12,7 міліметра. Крім того, машина може оснащуватися шестиствольним кулеметом Minigun у підфюзеляжному контейнері.

КОНТРАКТИ

"Туполєв" готує заміну для Ту-160

Міністерство оборони Росії уклало з компанією "Туполєв" контракт на розробку перспективного авіаційного комплексу далекої авіації (ПАК ДА). Про це, як повідомляє "Інтерфакс", заявив директор департаменту авіаційної промисловості Міністерства промисловості й торгівлі Росії Андрій Богінський.

Угоду, за його словами, підписано ще минулого року, а з 2014-го розпочалося фінансування проекту. Відповідно до умов контракту, "Туполєв" займатиметься ескізно-технічним проектуванням перспективного літака. Як очікується, ПАК ДА буде включений у державну програму озброєнь Росії на 2016-2025 роки. Інші подробиці щодо підписаної угоди й проекту посадовець не уточнив.

У грудні минулого року стало відомо, що випробування ПАК ДА почнуться в 2019 році. За словами командувача Далекої авіації ВПС Росії Анатолія Жихарева, конструкторські роботи з проекту повинні початися в 2014 році, а в 2025 році у війська вже мають надійти перші серійні бомбардувальники. У складі Далекої авіації літаки замінять бомбардувальники Ту-160, Ту-95МС і Ту-22М3.

Варто зазначити, що варіантів ПАК ДА було декілька, однак керівництво ВПС Росії обрало проект Конструкторського бюро імені Туполєва. Вони запропонували проект дозвукового літака із широким застосуванням технологій малопомітності. Технічні характеристики перспективного літака поки не відомі. Втім, раніше повідомлялося тільки, що літак одержить нову гіперзвукову зброю.

Польща передумала списувати Су-22

Міністерство оборони Польщі вирішило зберегти у складі ВПС винищувачі-бомбардувальники Су-22. Про це, як повідомляє портал Dziennik Zbrojny, під час відвідування 21-ї тактичної авіабази у Свідвині заявив міністр оборони Польщі Томаш Семоняк. За його словами, термін служби бойових літаків у складі польських ВПС може бути подовжений на строк від трьох до десяти років. Конкретне рішення із цього приводу буде прийнято в середині березня.

За оцінкою польських військових, у випадку, якщо буде ухвалено рішення про продовження термінів служби Су-22 на десять років, загальну кількість літаків скоротять до однієї ескадрильї, тобто 16-ти літаків. У цей час ВПС Польщі мають у своєму складі 32 одномісних Су-22М4К і двомісних Су-22УМЗК. Ці винищувачі були поставлені ще наприкінці 1980-х років і з того часу жодного разу не модернізувалися.

У випадку, якщо міністерство оборони Польщі ухвалить рішення щодо продовження термінів служби Су-22 всього на три роки, це вказуватиме на намір військових у найближчій перспективі придбати бувші у використанні винищувачі іншого типу. У свою чергу, продовження термінів служби на де-

сять років дозволить говорити про намір польського військового відомства накопичити на закупку нових бойових літаків.

У серпні 2012 року Семоняк оголосив, що військове відомство вирішило відмовитися від програми модернізації Су-22 і списати частину літаків такого типу вже в 2014 році. При цьому польський міністр оборони уточнив, що в перспективі всі списані Су-22 будуть замінені новими ударними безпілотними літальними апаратами. Раніше заступник міністра оборони Польщі Вальдемар Скішипчак оголошував наміри військових стосовно закупівлі 30 ударних безпілотників до 2018 року. Загалом на сьогодні ВПС Польщі мають сім ескадрилей, до складу яких входять 32 винищувачі типу Су-22 32 МіГ-29 і 48 F-16C/D Fighting Falcon.

ПЕРСПЕКТИВА

ТЕСТИ

Армія випробовує "розумний" приціл

Армія США придбала в американської компанії TrackingPoint шість "розумних" прицілів, що працюють на операційній системі Linux, і оснащених модулями Wi-Fi, повідомляє CNBC.

Крім того, військові придбали й шість комплектів спускових механізмів, що працюють із прицілами. У цей час прицільні комплекси проходять випробування, по завершенню яких може бути прийнято рішення щодо масової закупівлі для потреб Армії.

Армія США випробовує приціли TrackingPoint у складі снайперських гвинтівок XM2010 калібру 300 Winchester Magnum. Вартість одного комплексу прицілу й спускового механізму становить 10-27 тисяч доларів залежно від типу зброї, на яку він встановлюватиметься. Подробиці випробувань поки невідомі. За даними американської ком-

панії, її приціл дозволяє в п'ять разів збільшити точність першого пострілу на дистанцію до 1,1 км у порівнянні зі звичайними оптичними прицілами.

Приціл TrackingPoint здатний автоматично відслідковувати переміщення цілі. Для цього стрількою необхідно навести зброю на ціль й натиснути на кнопку маркування, розташовану поруч зі спусковим гачком зброї. Після цього вже можна жати на спусковий гачок, однак постріл буде здійснений не відразу. Комп'ютер віддасть команду на постріл тільки тоді, коли маркер прицілу співпаде із позначеною ціллю.

Таблетки Samsung стали частиною екіпірування солдат Армії США

В управлінні СІО G/6 Армії США, що відповідає за інтеграцію й застосування комерційних електронних пристроїв, повідомили, що за начинням апаратурою Samsung Galaxy Note II Nett Warrior для військових не відрізнятиметься від звичайної версії, однак програмне забезпечення замінить повністю.

ГАДЖЕТИ

Скоріше за все, електронні пристрої для військових одержать спеціальну захищену версію операційної системи Android, у якій відключені практично всі комунікаційні можливості, включаючи модулі стільникового зв'язку, Wi-Fi і Bluetooth. Обмін даними між пристроями здійснюватиметься за допомогою підключення до індивідуальних портативних радіостанцій. У даному випадку й комунікатори виконуватимуть роль інформаційних дисплеїв.

Система Nett Warrior була розроблена в інтересах Армії США. Її основним завданням є відображення місця розташування бійців на полі бою, із виведенням детальної інформації на планшет командира підрозділу із повною прив'язкою до електронної карти місцевості.

АФГАНІСТАН ОЧИМА ДІТЕЙ

Малювали дітлахи війну заради мирного неба на усій планеті...

Саме ця тема визначила основну ідею конкурсу дитячого малюнка “Афганістан очима дітей”, який серед учнівської молоді Полтави став вже традиційним. Організований за сприяння органів місцевого самоврядування та Октябрської районної ради ветеранів бойових дій, конкурс став важливим елементом військово-патріотичного та духовного виховання підрастаючого покоління, розвитку творчих здібностей дітей, формування у них активної громадянської позиції.

За словами голови районної спілки ветеранів бойових дій, кавалера ордена Червоної Зірки підполковника запасу Івана Петренка, напередодні 25-ї річниці виведення Радянських військ з Афганістану організатори конкурсу намагались не просто нагадати суспільству про цю сторінку історії, яку незалежно від політичних та ідеологічних векторів неможливо викоринити з людської пам'яті.

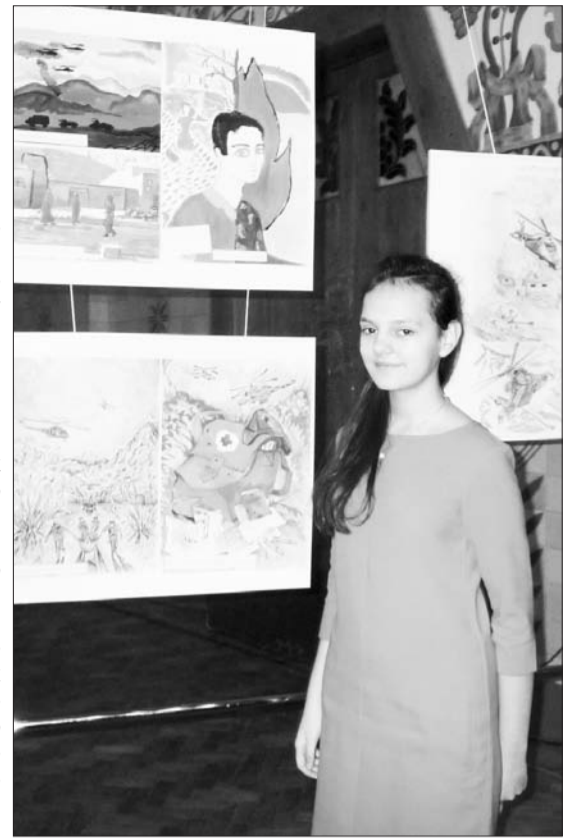
– Основну мету заходу, – розповідає Іван Петренко, – ми бачили в тому, щоб через відображення теми афганської війни у художніх творах донести до свідомості і дітей, і дорослих ідеї миру, добра та гармонії, загальнолюдських пріоритетів співіснування. Щоб нинішні і наступні покоління знаходили спільні рішення не шляхом протистояння, а взаємною мудрістю та виваженістю. І ми дуже вдячні і міській владі, і освітянам, і дирекції обласного краєзнавчого музею, де проходить наш захід, і учасникам за правильне розуміння та творчий підхід до ідеї організації та проведення цього річ-

ного конкурсу. Ми навіть самі не очікували, що захід набуде такої популярності серед юних полтавців. Виходячи з величезної кількості робіт, а їх було представлено на розгляд журі більше двохсот, оргкомітет відійшов від традиційного розподілу домінантів лише за віковою категорією. Без перебільшення, ми були вражені не стільки кількістю робіт, а різноманітністю художніх підходів авторів малюнків до відображення афганської тематики, емоційною забарвленістю, технікою виконання. Якщо хлопчики відображали переважно батальні сюжети, бойову техніку, то дівчата віддали перевагу емоційно-філософському напрямку. І хоча цю війну нинішнє покоління знає дуже мало, афганська тема кожним учасником була розкрита хоча і з дитячою безпосередністю, але дорослою мудрістю. Тому за рішенням журі, починаючи вже з листопада-грудня минулого року ми визначили шість головних номінацій конкурсу: “Афганський пейзаж”, “Афганський плакат”, “Бойова техніка”, “Веден-

ня бойових дій”, “Краща техніка розкриття теми” та “Краще філософсько-емоційне розкриття теми”. І вже за цими напрямками серед учасників старшої та молодшої вікових категорій на другому етапі у січні цього року було відібрано 36 кращих робіт, які було номіновано на нагороду. Кожен з їх авторів отримав грошову винагороду та цінні подарунки від міської влади й нашої спілки ветеранів. Але, беззаперечно, головний підсумок конкурсу полягає в тому, що кожен його учасник не просто розвинув свої творчі здібності, а й збагатився тим досвідом, який стане основою формування його громадянської зрілості та свідомості.”

Щирі поздоровлення та побажання творчих успіхів переможцям та усім учасникам заходу у цей день пролунали також від секретаря міської ради Оксани Деркач, заступника начальника Полтавського військового ліцею з виховної роботи підполковника Юрія Кривоноса, представників громадських організацій міста.

Володимир Лазарєв. м.Полтава. Фото автора.

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ЧИТАННЯ

“Секретний” культуролог та Тарасове слово в його устах

У масштабах вітчизняного війська чи, бодай, Повітряних Сил цей військовослужбовець не є відомим, адже посідає скромну посаду начальника полкового клубу й носить погони старшого прапорщика. Але ось у масштабах Вінниці, як авіаційної столиці Збройних Сил України, Віталія Кирницького знають сотні військових та цивільних подолан. Секрет популярності військовослужбовця – у його таланті, артистичних здібностях та творчому натхненню, з якими він підходить як до своєї роботи на посаді начальника клубу окремого полку зв'язку Командування Повітряних Сил, так і до митецької діяльності у вільний від служби час.

Військовий однострій Віталій Кирницький вдягнув вже понад двадцять років тому, у 1993-му. В принципі, коли він навчався у школі, а потім – працював на ниві культури, юнак ніколи б і не подумав, що все своє подальше життя проведе в армійському строю. Втім, життя склалося так, як склалося, і Віталій Анатолійович ні про що не жалкує, сповнений творчих планів та задумів.

Майбутній митець у погонах народився й виріс у Ямпільському районі Вінниччини. У школі, як і всі ровесники, чим лише не займався! Співав і танцював, грав у спортивні ігри та постійно залучався до громадської роботи. Свого часу він став першим диктором на Могилів-Подільській телестудії, сьогодні це – ТРК “Краяни”. Після школи закінчив монтажний технікум у Могилів-Подільському та невдовзі був призваний до лав Збройних Сил України.

Сталося так, що, ще будучи студентом, Віталій вже серйозно

займався питаннями культури і навіть працював у районному відділі культури. До армії керівництво району відпускати здібного юнака аж ніяк не хотіло, тож сподівалося, що районний військовий комісар влаштує його служити так би мовити “без відриву від виробництва” – до однієї з місцевих частин прикордонних військ. Та військком зробив інакше: допоміг юнакові потрапити до еліти військ – спецзв'язку. Так рядовий Кирницький потрапив до таємничої “восьмої” служби. Спочатку – навчальна частина у Павлограді, а потім – служба у штабі Командування ВПС.

Молодий чоловік із середньо-спеціальною освітою за плечима та не юнацькою серйозністю в характері зацікавив командування й на завершення строкової служби пристав на пропозицію залишитися в армії, але – вже з погонами прапорщика. Служба в управлінні криптології та захисту інформації Командування ВПС України продовжилася для

нього вже у новій іпостасі.

Якось одного разу молодому прапорщику, який до армії займався питаннями культури, запропонували спробувати свої сили й виступити на одному з концертів, що проводився у Будинку офіцерів Військово-Повітряних Сил. Тоді-то його й помітили у гарнізоні! Митці у погонах відзначили появу на сцені талановитого прапорщика, а тодішній командир окремої бази забезпечення Командування ВПС запропонував йому посаду начальника клубу.

Штат новоспечений начклубу набрав особисто, а командир всіляко йому допомагав у цьому й сприяв у формуванні оновленого закладу. Так, невдовзі він уже мав позаштатний духовий оркестр, вокальний ансамбль з числа військовослужбовців, а ще – театральну студію, у якій займалися діти військовослужбовців.

Згодом протягом певного часу прапорщикові Віталію Кирни-

цькому довелося послужити знову в управлінні криптології та захисту інформації, а потім він знову очолив клуб, але – вже отримавши офіцерську посаду начальника клубу в окремому полку зв'язку.

У своїй службі та творчості Віталій Кирницький не терпить формалізму й шаблонності. Він постійно організовує для особового складу частини різноманітні екскурсії, зустрічі, виставки, концерти тощо, аби, по-перше, зробити дозволя солдатів та сержантів посправжньому цікавим і повноцінним, а по-друге, розширювати світогляд захисників Вітчизни, знайомити їх з історією краю, в якому вони служать, тощо.

Паралельно зі службою Віталій Кирницький продовжує займатися громадською діяльністю, творчістю. А віднедавна митець долучив до мистецтва й власного сина. Подружжя Віталія та Альони Кирницьких виховують двійко хлопчаків. Молодшому, Денисові, у березні щойно виповниться три роки, ну а старший, Дмитрик, вже хлопець великий! Дванадцятирічний школяр встигає і в навчання, і у спорті – Дмитро ось уже декілька років поспіль займається таеквондо, має зелений пояс із цього бойового мистецтва, 8 разів ставав чемпіоном Вінницької області. А ще хлопець співає. Минулого року у Вінниці вийшов компакт-диск місцевого автора Юрія Воронока – збірка дитячих пісень “Індіго”. Одноименну пісню, що відкриває збірку, виконує Дмитро Кирницький.

Якось неочікувано у хлопця відкрився талант читця. Ще від

дитячого садочка малюка направили на міський конкурс дитячої творчості “Чарівна квітка”, у якому хлопчик переміг. Відтоді й розпочався творчий зріст сина військовослужбовця. Неодноразово Дмитро Кирницький став лауреатом цього конкурсу, а також міського конкурсу “Шевченко для усіх століть”. Перемагає він і в обласному шевченківському конкурсі “Кобзар і Україна”. А минулого року Дмитро став лауреатом 2-го ступеня Всеукраїнського конкурсу читців імені Т.Г.Шевченка, що проходив у Києві.

А не так давно на Вінницькому обласному телерадіоканалі “Вінтера” до 200-річчя видатного Кобзаря було запроваджено цікавий проект. Відомі люди Вінниччини, а також кращі читці-декламанти записували відео-сюжети з декламацією поезій Великого Кобзаря. До числа декламантів потрапили й батько з сином Кирницькі. Віталій Анатолійович читав уривок із поеми “Іван Підкова”, а Дмитро – поему “Сон”.

Олексій Тригуб. “Крила України”.

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію
видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається з 27.08.1999 р.
Віддруковано у
ТОВ “Прес Корпорейшн Лімітед”.
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А,
тел. (0432) 55-63-97

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів. Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів.
Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети. При передруку посилання на “Крила України” обов'язкове.

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця,
вул. Червоноармійська, 105
тел: 067-587-02-96,
0432-59-62-26,
факс: 0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@ps.mil.gov.ua
krula_ukr@ukr.net

Головний редактор
М. ПОПЛАВСЬКИЙ
Заст. головного редактора: С. Клименко.
Відповідальний секретар: О.Олександрович.
Дизайн та верстка: Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Тир. 17389 Зам. № 142206.
Перший редактор Сергій Свенцицький

Кросворд:

Горизонтальні:

- 1. Винахідник динаміту
- 2. Марка літака
- 3. Аеропорт у Москві
- 4. Сорт шампанського
- 5. Радянський полковник
- 6. Місто на Донбасі
- 7. Російські старовіри в Румунії
- 8. Група островів у Тихому океані
- 9. Невірний для мусульман
- 10. Марка вертольота
- 11. Марка літака
- 12. Українське жіноче ім'я
- 13. Намисто
- 14. Жіноче ім'я
- 15. Хорват (заст.)
- 16. Товар
- 17. Транспортне виробниче підприємство
- 18. Єгипетський бог Сонця
- 19. Німецький кулемет
- 20. Настоятель мечеті
- 21. Радянський кулемет
- 22. Давньогрецький баснописець
- 23. Субетнос росіян на Уралі та Сибіру
- 24. Сучасне східне бойове містечко
- 25. Глушник для зброї

Вертикальні:

- 1. Благодійник
- 2. Народ у Південно-Східній Азії
- 3. Острів у Малайському архіпелазі
- 4. Річка в Росії
- 5. Старовинний захисний панцир
- 6. Столиця Ємену
- 7. Верхній шар земної кори
- 8. Батьківщина карнавалу
- 9. Приміщення, де миються
- 10. Представник народу у Криму
- 11. Річка у Франції
- 12. Високоякісна міцна сталь
- 13. Планета солярної системи
- 14. Відкидна покришка на моторі
- 15. Річка у Забайкаллі
- 16. Головна артерія
- 17. Міфічний велетенський людожер (кельт.)
- 18. Японські шашки
- 19. Озеро у Гірському Алтаї
- 20. Острів у Середземному морі
- 21. Український художник
- 22. Річка в Росії
- 23. Провізор
- 24. Чоловіче ім'я
- 25. Підземний командний ссавець
- 26. Старовинний баштовий годинник
- 27. Французький письменник
- 28. Сценічне ім'я Кароліни Куск
- 29. Отруйна змія
- 30. Мікродержава в Європі
- 31. Річка в Італії
- 32. Підземний командний ссавець
- 33. Одне з найглибших озер на Землі
- 34. Струнний музичний інструмент
- 35. Американський актор
- 36. Пристрій для знищення мін
- 37. Велика простора кімната
- 38. Сливова горілка
- 39. Річка у Франції
- 40. Місто у Бельгії
- 41. Річка в Італії
- 42. Мікродержава в Європі

ВІДПОВІДІ НА СКАНВОРД В №6

О	К	Р	А	С	А	С	А	С	А
У	Л	А	В	У	Т				
И	Н	О	Д	Л	А	Ч	І	Ш	А
В	А	Н	С	А	А	Б	К	С	П
О	В	Е	С	А	Ф	А	Р	І	
Р	Н	Ж	В	І	Р	О	Г	І	
Я	І	Б	Є	Н	А				
Т	Б	Н	С	П	І	В	К		
Г	О	Р	У	Н	І	А	Т	Х	У
Е	Л	О	Р	Т	О	Д	О	К	С
Д	Ж	Е	Р	С	І	Н	А	Д	А
І	Р	С	Б	П					

А В Т О Д Р О М

Перше в історії передньопривідне авто BMW

BMW представила першу в історії бранда передньопривідну модель – компактвен під назвою 2-Series Active Tourer. Світовий дебют новинки, створеної за мотивами концепта Concept Active Tourer, відбудеться в березні на автошоу в Женеві.

Базова версія отримає бензиновий трициліндровий турбодвигун об'ємом лише 1,5 літра, який розвиває 136 конячок (і 220 Нм). До 100 км/год розганяється за 9,3 секунди, а "максималка" – 200 км/год. Заявлені середні витрати пального – 4,9 л/100 км. В гамі є також дволітровий турбодизель на 150 конячок та бензиновий мотор того ж об'єму. Останній завдяки двом турбінам видає 231 к.с. і 350 Нм. Першу "сотню" такий хетч розмінює за 6,8 с, "максималка" – 235 км/год.

Нарешті, версія 218d з 2-літровим турбодизелем потужністю 150 к.с. і 330 Нм розганяється до 100 км/год за 8,9 секунди і досягає 205 км/год. Коробки передач – традиційна "механіка" або 8-ступінчастий автомат. Довжина нового хетчбека становить 4342 мм, ширина – 1800 мм, висота – 1555 мм, а колісна база – 2670 мм. Версія Sport Line відрізняється наявністю чорних глянцевого акцентів всередині і зовні, оригінальними колісними дисками діаметром 16 або 17 дюймів, а також спортивними кріслами з контрастною строчкою.

Хетчбеки Luxury Line отримали більше хромованої обробки, свою колекцію дисків, спеціальну оббивку крісел, а також хромовані грати радіатора. Для BMW 2-Series Active Tourer буде доступний і спорт-пакет M Sport, який включає в себе аеродинамічний обвіс кузова, жорсткішу підвіску, грати радіатора з обробкою "чорний хром", кермо в M-стилі, чорну стелю, накладки на пороги, а також колісні диски діаметром 17 або 18 дюймів.

Олександр Олехнович. "Крила України".

ФОТО-ФАКТ У Київському аеропорту літаки зустрічає Сміливець-Віталік

Незвичайні постояльці оселилися біля злітних смуг у міжнародному аеропорту "Київ" у Жулянах – сімейство зайців. Хоча здивувала працівників аеропорту не так наявність живності, як поведінка одного із зайців. Засць виявився справжнім любителем авіації. Кожного дня він виходить подивитись, як прилітають і відлітають літаки. Аби краще було видно, сміливець стає на задні лапи. Навіть лютий мороз для зайця не завада. Працівники аеродрому назвали звіра Сміливцем-Віталіком на честь фотографа летовища Віталія Несенюка, який його відзняв.

– Зайців на території аеропорту багато. Купа слідів на снігу! А цей стояв у 20-градусний мороз і уважно розглядав літаки, – розповідає Віталій Несенюк. – Я бачив його тут кілька разів, але в той день не зміг стриматися, щоб не сфотографувати.

У прес-службі аеропорту кажуть, що Віталік – їх підшефний заєць.

– Звірятко живе на території нашого аеродрому постійно і спостерігає за літаками. Віталік харчується морквою, що поставляється в аеропорт. Це наш підшефний заєць! Справжній любитель авіації, незважаючи на морози і шум літаків, – зазначили в прес-службі аеропорту. Аеропорт – це режимний об'єкт, і тут не так багато людей. А територія велика, 26 гектарів – є де ро-

згулятися різній живності. Ми часто бачимо тут зайців, лисиць, качок, тхорів, білок, їжаків і навіть бобрів. Іноді вони перебігають злітно-посадкові смуги,

адже їм правила не писані. Любов до літаків зайця золого пояснити не можуть. *Анастасія Олехнович. "Крила України".*

ФОНД ЗАХИСНИК ВІТЧИЗНИ – РЯТІВНИК
Під патронатом Міністра оборони України П. В. Лебедева

Благодійна програма «Врятуй життя»

Фонд захисник Вітчизни – Рятівник акумулює кошти жертв дації (фізичних осіб та організацій) і направляє їх на порятують військовослужбовцям або членам їхніх сімей, які потребують невідкладної допомоги, чи життя знаходиться під загрозою. Контроль за використання коштів здійснюється представниками громадськості та лікарями медичних установ.

Перелік необхідних документів:

- Заява на отримання матеріальної допомоги із зазначенням ПІБ, дати народження, контактних даних отримувача допомоги, обґрунтування необхідності отримання матеріальної допомоги та відсутності матеріальної можливості самостійно оплатити витрати на лікування;
- Копія висновку лікувального закладу (діагноз хвороби);
- Інформація про доходи сім'ї.

Перерахунок матеріальної допомоги здійснюється в безготівковій формі.

Щоб отримати допомогу, треба звернутися за координатами: (098) 709 82 20

Крила України

ПЕРЕДПЛАТА

Видання можна передплатити у відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2014 рік передплатний індекс - 22242 на сторінці 60

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовим переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2014 рік:

- 71 грн. 04 коп. – на 1 рік.;
- 35 грн. 52 коп. – на 6 міс.;
- 17 грн. 76 коп. – на 3 міс.;
- 5 грн. 92 коп. – на 1 міс.

Вартість одного примірника – 1 грн. 37 коп.

ПЕРЕДПЛАТА